

Σχολή Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας
Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών
ΜΠΣ Βιοϊατρικές μέθοδοι και τεχνολογία στη διάγνωση

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η αιμοδοσία σε κρίσιμες καταστάσεις:
Το παράδειγμα της πανδημίας COVID-19**

POST GRADUATE THESIS

**Blood donation in critical situations:
The example of the covid-19 pandemic**

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ/NAME OF THE STUDENT

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΓΙΑΝΝΗ
VASILIKI THEODOROGIANNI

ΟΝΟΜΑ ΕΙΣΗΓΗΤΗ/NAME OF THE SUPERVISOR

ΧΑΡΑ ΓΕΩΡΓΑΤΖΑΚΟΥ
HARA GEORGATZAKOU
ΑΙΓΑΛΕΩ / AIGALEO 2022

Faculty of Health and Caring Professions
Department of Biomedical Sciences
Postgraduate program:
Biomedical methods and technology in diagnosis

POST GRADUATE THESIS
**Blood donation in critical situations:
The example of the covid-19 pandemic**

VASILIKI THEODOROGIANNI
Registration Number

FIRST SUPERVISOR
XARA GEORGATZAKOU

SECOND SUPERVISOR
ANASTASIOS KRIEMPARDIS

AIGALEO 2022

Επιτροπή εξέτασης

Ημερομηνία εξέτασης: 12/9/2022

	Ονόματα εξεταστών	Υπογραφή
1 ^η Εξετάστρια	ΧΑΡΑ ΓΕΩΡΓΑΤΖΑΚΟΥ	
2 ^{ος} Εξεταστής	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΡΙΕΜΠΑΡΔΗΣ	

Δήλωση συγγραφέα μεταπτυχιακής εργασίας

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Βασιλική Θεοδωρογιάννη του Παναγιώτη, με αριθμό μητρώου 20032 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Βοϊατρικές μέθοδοι και Τεχνολογία στη Διάγνωση του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Βασιλική Θεοδωρογιάννη

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τους επιβλέποντες καθηγητές κα. Χαρά Γεωργατζάκου και κ. Αναστάσιο Κριεμπάρδη για την ουσιαστική βοήθεια τους στην διπλωματική μου εργασία καθώς και την οικογένεια μου για την υπομονή, την ενθάρρυνση και την ψυχολογική στήριξη που μου παρείχαν.

Περίληψη

Η ανάγκη για αίμα είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζεται από όλες τις χώρες σε όλο τον κόσμο, αλλά φαίνεται ότι αποτελεί μεγαλύτερη πρόκληση για τις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες κυρίως λόγω της έλλειψης ανθρώπων που είναι πρόθυμοι να δώσουν αίμα και της έλλειψης ενός αποτελεσματικού συστήματος αιμοδοσίας. Το πρόβλημα της έλλειψης αιμοδοτών κατά τις κρίσιμες κοινωνικές καταστάσεις είναι παγκόσμιο. Συγκεκριμένα, στην παρούσα έρευνα διερευνάται ο αντίκτυπος της πανδημίας στην πρόθεση αιμοδοσίας των Ελλήνων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Η παρούσα μελέτη είναι ποσοτική με χρήση ερωτηματολογίου με 28 κλειστές ερωτήσεις με δομή τύπου Likert και μια ανοιχτή ερώτηση. Το δείγμα αποτελείται από 764 συμμετέχοντες / συμμετέχουσες εκ των οποίων 125 δεν είχαν δώσει ποτέ αίμα για οποιοδήποτε λόγο. Η επιλογή του δείγματος ήταν τυχαία.

Το δείγμα αποτελείται από γυναίκες σε ποσοστό 63%. Το 67% ήταν κάτω των 40 ετών και σε ποσοστό 74% κατοικεί στην Αθήνα. Το 84% είχε ήδη δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά. Το 48% από τους αιμοδότες είναι τακτικοί αιμοδότες. Όμως το 63% εξ αυτών δεν έδωσαν καθόλου αίμα κατά την πανδημία. Το 43% δήλωσε ότι η πανδημία επηρέασε αρνητικά την αιμοδοσία τους. Από αυτούς το 83% μείωσαν κατά πολύ τις αιμοδοτήσεις τους και το 72% συγκεκριμένα λόγω φόβου του ιού, αλλά δήλωσαν σε ποσοστό 83% ότι θα επανέλθουν στις αιμοδοτήσεις και πάλι μετά την πανδημία με τον ρυθμό που είχαν πριν από αυτήν. Σε ποσοστό 49% δήλωσαν ότι μια υλική αμοιβή δεν θα τους ενθάρρυνε να αιμοδοτούν περισσότερο. Όμως σε ποσοστό 67% πίστευαν ότι η παροχή γινόταν δωρεάν έλεγχος αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 θα τους ενθάρρυνε να αιμοδοτούν συχνότερα.

Τα ευρήματα της έρευνας επαλήθευσαν τα ευρήματα της βιβλιογραφίας επί του θέματος διεθνώς. Η αιμοδοσία είναι μια πράξη που γίνεται βασικά εθελοντικά και μια υγειονομική βελτίωση στους χώρους αιμοδοσίας αλλά και κάποιες παροχές – με προεξάρχουσα την παροχή δωρεάν ελέγχου αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 – θα μπορούσαν να βελτιώσουν σημαντικά την κατάσταση – ακόμη και σε κρίσιμες καταστάσεις όπως η πανδημία.

Abstract

The need for blood is a problem faced by all countries around the world, but it seems to be a bigger challenge for most developing countries mainly due to the lack of people willing to donate blood and the lack of an efficient blood donation system. The problem of the lack of blood donors during critical social situations is global. Specifically, this research investigates the impact of the pandemic on the intention to donate blood in Greece during the COVID-19 pandemic.

The present study is quantitative using a questionnaire with 28 closed questions with a Likert type structure and one open question. The sample consisted of 759 people. The findings of the present study highlight the importance of voluntary blood donation and suggest some incentives that can promote voluntary blood donation in Greece.

The sample consisted of 63% women. 67% below were 40 years old and 74% live in Athens. 84% had already given blood at least once. 48% of blood donors are regular blood donors. But 63% of them did not give blood at all during the pandemic. 43% said the pandemic had negatively affected their blood donation. Of these, 83% greatly reduced their blood donations and 72% specifically because of fear of the virus, but 83% stated that they would return to blood donations again after the pandemic at the rate they had before it. 49% stated that a material reward would not encourage them to donate blood more. But 67% believed that providing a free SARS-CoV-2 antibody test would encourage them to donate blood more often.

The findings of the research verified the findings of the literature on the subject internationally. Donating blood is basically a voluntary act, and a sanitary improvement in blood donation sites and some benefits – notably the provision of free antibody testing against SARS-CoV-2 – could significantly improve the situation – even in critical situations such as the pandemic.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	viii
Abstract	ix
Κατάλογος Γραφημάτων	xi
Πρόλογος	1
Εισαγωγή	3
Το πρόβλημα	4
Σκοπός της έρευνας.....	5
Ερευνητικές Υποθέσεις	6
Ερευνητικά Ερωτήματα.....	8
Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	9
Γενικά.....	9
Κίνητρα για αιμοδοσία.....	11
Κίνητρα για μελλοντική πρόθεση για αιμοδοσία	13
Αιμοδοσία στην εποχή της πανδημίας COVID-19.....	14
Μεθοδολογία	17
Ερευνητική Μέθοδος	17
Πληθυσμός – Δείγμα	17
Ερευνητικό Εργαλείο συλλογής δεδομένων.....	17
Διαδικασία.....	18
Ανάλυση Δεδομένων	18
Αποτελέσματα	19
Συγκατάθεση	19
Δημογραφικά Στοιχεία	19
Γενικές απόψεις για την αιμοδοσία	21
Απόψεις για την περίοδο της πανδημίας	26
Συζήτηση - Συμπέρασμα	34
Αναφορές.....	36
Παράρτημα.....	44

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1: Συγκατάθεση για επεξεργασία	19
Γράφημα 2: Φύλο	19
Γράφημα 3: Ηλικία	20
Γράφημα 4: Τόπος κατοικίας	20
Γράφημα 5: Μορφωτικό Επίπεδο	21
Γράφημα 6: Πηγή πληροφόρησης	21
Γράφημα 7: Έχετε δώσει στο παρελθόν αίμα;	22
Γράφημα 8: Λόγος αιμοδότησης	22
Γράφημα 9: Εγκαταστάσεις αιμοδότησης	23
Γράφημα 10: Γιατί δίνετε αίμα;	23
Γράφημα 11: Τακτικοί αιμοδότες	24
Γράφημα 12: Μέση ετήσια συχνότητα αιμοδότησης	24
Γράφημα 13: προτίμηση εγκατάστασης αιμοδότησης	25
Γράφημα 14: Πλήθος αιμοδοτήσεων κατά την περίοδο της πανδημίας	26
Γράφημα 15: Λόγοι αιμοδότησης κατά την πανδημία	26
Γράφημα 16: Χρειάστηκε αίμα κάποιος συγγενής ή φίλος κατά την διάρκεια της πανδημίας	27
Γράφημα 17: Επιρροή της πανδημίας στη συχνότητα αιμοδότησης	27
Γράφημα 18: Μείωση των αιμοδοτήσεων κατά την πανδημία	28
Γράφημα 19: Λόγος μείωσης των αιμοδοτήσεων κατά την πανδημία	28
Γράφημα 20: Εγκατάσταση αιμοδότησης κατά την πανδημία	29
Γράφημα 21: προτιμητέα εγκατάσταση αιμοδοσίας κατά την πανδημία	29
Γράφημα 22: Αιμοδότηση σε συγγενικό / φιλικό πρόσωπο κατά την πανδημία	30
Γράφημα 23: Αιμοδότηση για συγγενικό φιλικό πρόσωπο πριν την πανδημία	30
Γράφημα 24: Επηρεάστηκε η ζωή σας από την πανδημία;	30
Γράφημα 25: Επανάληψη αιμοδοσίας μετά την πανδημία	32
Γράφημα 26: Επιρροή υλικών κινήτρων για αιμοδοσία	32
Γράφημα 27: Ποσοστό εμβολιασμού του δείγματος έναντι του ιού SARS-CoV-2	33
Γράφημα 28: Ο δωρεάν έλεγχος αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 ως κίνητρο αιμοδοσίας	33

Πρόλογος

Οι μεταγγίσεις αίματος αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της υγειονομικής περίθαλψης σε όλους τους ιατρικούς κλάδους. Με την εμφάνιση της πανδημίας COVID-19, η επαρκής και ασφαλής διαθεσιμότητα αίματος για την κάλυψη των αναγκών των ασθενών έγινε σημαντική ανησυχία. Υπάρχει εκτεταμένη έλλειψη προσφοράς και ζήτησης αίματος σε πολλά μέρη του κόσμου, επηρεάζοντας σημαντικά τις υπηρεσίες μετάγγισης αίματος. Η διαδικασία αιμοδοσίας επηρεάστηκε αρνητικά από την πανδημία COVID-19 λόγω της δραματικής μείωσης των αιμοδοτών, αναγκάζοντας αίμα τράπεζες και κέντρα αιμοδοσίας να εφαρμόσουν νέες πολιτικές για την αύξηση της παροχής αίματος, ενώ παράλληλα προστατεύουν τους δότες από τη μόλυνση από τον COVID-19.

Η ευθύνη της τράπεζας αίματος περιλαμβάνει τη στρατολόγηση αιμοδοτών και τον έλεγχο του αιμοδοτικού αίματος. Επομένως, η άμεση δωρεά είναι η κύρια πηγή αίματος. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανέφερε τις ασθένειες του κορονοϊού ως πανδημία όταν αμέτρητοι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο πέθαιναν από αυτή τη μόλυνση. Πολλές χώρες είχαν επιβάλει μέτρα εγκλεισμού (lockdown) για να ελέγξουν τα κρούσματα του κορονοϊού. Αν και οι μεταγγίσεις αίματος θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης σε όλους τους ιατρικούς κλάδους, ένα κύμα πανικού δημιουργήθηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μεταξύ των απλών ανθρώπων που επηρέασαν άμεσα το σύστημα αιμοδοσίας. Ο φόβος της μόλυνσης από τον COVID-19 κατά τη μετάγγιση αίματος προκαλεί μεγάλη ανησυχία.

Μια πραγματικά δύσκολη περίοδος αντιμετώπισαν τα κέντρα μετάγγισης αίματος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 σε πολλά μέρη του κόσμου, προκαλώντας έτσι έλλειψη υπηρεσιών αίματος και αιμοδοτών. Η αναλογία της αιμοδοσίας μειώθηκε σημαντικά κατά 40% έως 67%, ειδικά κατά τη διάρκεια του COVID-19 παγκοσμίως. Οι ενεργοί δότες απέτυχαν να προσεγγίσουν κέντρα μετάγγισης αίματος και άνθρωποι πεθαίνουν με άλλες ασθένειες και πανδημία COVID-19 λόγω έλλειψης παροχής αίματος. Κατά μέσο όρο, περισσότερες από 118,5 εκατομμύρια μονάδες αίματος συλλέγονται παγκοσμίως. Υπολογίζεται ότι το ποσοστό αιμοδοσίας είναι τρεις φορές υψηλότερο στις ανεπτυγμένες χώρες από ότι στις υπανάπτυκτες χώρες.

Επαρκής ποσότητα παροχής αίματος μπορεί να παρέχεται σε δωρεές από τα καθορισμένα κέντρα μετάγγισης αίματος, κυρίως μέσω εθελοντών αιμοδοτών και μερικές φορές μέσω αμειβόμενων αιμοδοτών όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη παροχής αίματος, όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε κατά τη διάρκεια καταστροφών και πανδημικής κατάστασης του COVID-19 (World Health Organization, 2020).

Εισαγωγή

Το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ) στην Ελλάδα είναι βασικά ένα νοσοκομειακό σύστημα τράπεζας αίματος όπου οι τράπεζες αίματος είναι υπεύθυνες για το σύνολο της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσληψης δοτών, του ελέγχου του αίματος για λοιμογόνους παράγοντες και της προετοιμασίας, αποθήκευσης και έκδοσης συστατικών (ΕΚΕΑ, 2022) (RBC¹, φρέσκο κατεψυγμένο πλάσμα, συμπύκνωμα αιμοπεταλίων, κρυσταλλικά και φιλτραρισμένα προϊόντα). Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες η πηγή αίματος έχει μετατοπιστεί δραματικά από το εισαγόμενο αίμα στους τοπικούς αιμοδότες. Επί του παρόντος, η πηγή αιμοδοσίας είναι ένας συνδυασμός ακούσιων αιμοδοτών (κυρίως συγγενών, φίλων και συνεργατών ασθενών) και ενός αυξανόμενου αριθμού εθελοντών μη αμειβόμενων αιμοδοτών. Η τελευταία πηγή επεκτείνεται με ταχείς ρυθμούς μέσω των οδηγιών δότη που διοργανώνονται από διάφορες τράπεζες αίματος. Για να ανταποκριθούν στις συνεχώς αυξανόμενες κλινικές ανάγκες για διαφορετικά παράγωγα αίματος και για να διατηρηθεί η αυτάρκεια, πρέπει να καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για να διασφαλιστεί ότι οι εκστρατείες στρατολόγησης δότη υποστηρίζουν τη συμβολή των δωρητών.

Σε σχέση με τα παραπάνω, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, συνεχίζουν να προκύπτουν μελέτες από διαφορετικές χώρες, από ανεπτυγμένες (MacAskill, Hastings, McNeill, & Gillon, 1989; Chliaoutakis, Trakas, Socrataki, Lemonidou, & Papaioannou, 1994; Boulware, Ratner, LaVeist, & Powe, 2002; Glynn, και συν., 2003; Nilsson Sojka & Sojka, 2003; Hupfer, Taylor, & Letwin, 2005) και αναπτυσσόμενες (Jacobs & Berege, 1995; Mwaba & Keikelame, 1995; Hosain, Anisuzzaman, & Begum, 1997; Rajagopalan & Pulimood, 1998; Wiwanitkit, 2002; Allain, Anokwa, Casbard, S, & Dennis-Antwi, 2004; Olaiya, Alakija, Ajala, & Olatunji, 2004; Mustafa, Abdelfattah, & Rukbanc, 2015; Jemberu, Esmael, & Ahmed, 2016), διερευνώντας τη στάση και τα κίνητρα των αιμοδοτών.

Στις μελέτες έγινε ανασκόπηση των παραγόντων που θα επηρέαζαν την προσέλκυση και τη διατήρηση αιμοδοτών, έχουν εντοπιστεί μια σειρά κοινωνικοδημογραφικών, οργανωτικών, φυσιολογικών και ψυχολογικών παραγόντων που χαρακτηρίζουν ένα

¹ Ο αριθμός των ερυθρών αιμοσφαιρίων (RBC) είναι μια εξέταση αίματος που μετρά τον αριθμό των ερυθρών αιμοσφαιρίων στο αίμα.

συγκεκριμένο τρόπο συμπεριφοράς και που επηρεάζουν την προθυμία των ανθρώπων να δώσουν αίμα (Masser B. , White, Hyde, & Terry, 2008; Nguyen, Devita, Hirschler, & Murphy, 2008; McMahon & Byrne, 2008; Schlumpf, και συν., 2008). Όπως ήταν αναμενόμενο, τα κίνητρα που προσφέρθηκαν στους δότες ήταν κίνητρα σχετικά με την υγεία, όπως δωρεάν ιατρικές εξετάσεις (McMahon & Byrne, 2008) συμπεριλαμβανομένου ελέγχου χοληστερόλης και ειδικού προστατικού αντιγόνου (PSA), πίστωση αίματος έως και οικονομικά κίνητρα, συμπεριλαμβανομένων εισιτηρίων σε εκδηλώσεις (Glynn, και συν., 2003) αλλά σίγουρα όχι χρήματα (Jacobs & Berege, 1995).

Η εκπαίδευση, είτε το επίπεδο σχολικής εκπαίδευσης είτε η γενική αγωγή υγείας του κοινού σχετικά με την αιμοδοσία επηρέασε θετικά τη στάση απέναντι στην αιμοδοσία (Jacobs & Berege, 1995; Olaiya, Alakija, Ajala, & Olatunji, 2004). Επίσης, η ευκολία και η ικανοποίηση του αιμοδότη σε σχέση με τον χρόνο και τον τόπο της αιμοδοσίας βρέθηκαν να είναι σημαντικοί παράγοντες που ενισχύουν την αλτρουιστική συμπεριφορά των αιμοδοτών (Nguyen, Devita, Hirschler, & Murphy, 2008; Schlumpf, και συν., 2008).

Το πρόβλημα

Η αιμοδοσία θεωρείται ως πράξη αλτρουισμού. Από μία και μόνο δωρεά, τρία συστατικά αίματος μπορούν να προκύψουν χρήσιμα για συγκεκριμένες ανάγκες του ασθενούς. Ένα πακέτο αίματος μπορεί να παρατείνει τη ζωή ασθενών με απώλεια αίματος, λευχαιμία, αιμορροφιλία, τοκετούς από τη μητέρα, σοβαρούς τραυματικούς τραυματισμούς, ακόμη και όσων πρόκειται για μεταμόσχευση. Ομοίως, η αιμοδοσία θεωρείται ζωτικό μέτρο για την ετοιμότητα έκτακτης ανάγκης για καταστροφές και βασικό συστατικό για την αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχής υγειονομικής περίθαλψης. Υπάρχουν ορισμένες παράμετροι που πρέπει να τηρούνται για να δώσει ένα άτομο αίμα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν ιδανικό σωματικό βάρος, αρτηριακή πίεση, σφυγμό. Τιμές αιμοσφαιρίνης τουλάχιστον 125 mg/dL και το πιο σημαντικό, χωρίς υπάρχουσες ιατρικές παθήσεις όπως καρκίνος, καρδιακές παθήσεις, πνευμονικές ασθένειες ή εκείνες που εκτίθενται σε επαγγέλματα υψηλού κινδύνου μεταξύ άλλων. Η ανάγκη για αίμα είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζεται από όλες τις χώρες σε όλο τον κόσμο, αλλά φαίνεται ότι αποτελεί μεγαλύτερη πρόκληση για τις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες κυρίως λόγω της έλλειψης ανθρώπων που είναι πρόθυμοι να δώσουν αίμα και της έλλειψης ενός αποτελεσματικού συστήματος αιμοδοσίας (Shan, και συν., 2002).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η στρατολόγηση εθελοντών αιμοδοτών παραμένει μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ένα κοινό πρόβλημα είναι η έλλειψη ασφαλούς και χαμηλού κινδύνου εθελοντή αιμοδοσίας λόγω κάποιων πολιτισμικών πεποιθήσεων, η έλλειψη γνώσεων για τα οφέλη της αιμοδοσίας καθώς και η έλλειψη υποστηρικτών της αιμοδοσίας (Sandborg, 2000; Viswanathan, 2001; Shan, και συν., 2002).

Ορισμένα ζητήματα σχετικά με την ασφάλεια του αίματος προέρχονται από μη εθελοντές αιμοδότες ή από αυτούς που ταξινομούνται ως αμειβόμενοι αιμοδότες. Γενικά, παρατηρείται ότι οι μη εθελοντές αιμοδότες έχουν χαμηλότερη επιστροφή και έχουν βρεθεί ότι είναι φορείς λοιμώξεων μεταδιδόμενων μέσω μετάγγισης συμπεριλαμβανομένης της ηπατίτιδας, της ελονοσίας, της σύφιλης και ακόμη και του HIV/AIDS (Strauss, 2001; van der Poel, Seifried, & Schaasberg, 2002).

Επιπλέον, μελέτες έχουν προτείνει τη σύνδεση της γνώσης και της στάσης με την επιτυχία της πρακτικής αιμοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των φραγμών και των κινήτρων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη μεταστροφή ενός ατόμου ώστε να γίνει αιμοδότης. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συνιστά ότι το αίμα πρέπει να συλλέγεται από εθελοντές μη αμειβόμενους δότες (VNRD) επειδή έχει βρεθεί ότι έχει χαμηλότερα ποσοστά μεταδοτικών λοιμώξεων από μετάγγιση, καθιστώντας το γενικά τον ιδανικό τρόπο για την εξασφάλιση ασφαλούς αίματος (World Health Organization, 2010). Ομοίως, η συχνότητα παραπληροφόρησης σχετικά με το ιατρικό και κοινωνικό ιστορικό είναι απίθανη μεταξύ των VNRD, καθώς η πηγή κινήτρων τους βασίζεται στην υπόθεση της παροχής δώρου ζωής σε όσους έχουν ανάγκη (World Health Organization, 2010; Dubey, Sonker, Chaurasia, & Chaudhary, 2014; World Health Organization, 2022).

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι με δεδομένα τα παραπάνω, να διερευνηθούν οι γνώσεις, οι στάσεις και οι πρακτικές των εθελοντών δωρητών αιμοδοτών, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ειδικά σε χώρες χαμηλής προέλευσης εθελοντών αιμοδοτών, για την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών στρατηγικών για την αύξηση του αριθμού των εθελοντών αιμοδοτών.

Συγκεκριμένα, αυτή η μελέτη στοχεύει να διερευνήσει τις στάσεις, τις πεποιθήσεις και τα κίνητρα για την αιμοδοσία. Αυτές οι πληροφορίες είναι βασικές για τον προγραμματισμό της επίτευξης συνολικών εθελοντικών αιμοδοσιών, έτσι ώστε να εκπληρωθεί η πολυαναμενόμενη εφαρμογή του Ψηφίσματος 28.72 του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας της 28ης Μαΐου 1975 (WHO, 1975), ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εργαστούν για τη δημιουργία ενός εθνικού Συστήματος αιμοδοσίας με βάση τη μη αμειβόμενη αιμοδοσία.

Ερευνητικές Υποθέσεις

Δεδομένης της κρίσιμης κατάστασης που διαμορφώνεται λόγω μιας πανδημίας όπως η COVID-19, υπάρχουν ελάχιστες γνώσεις για τις επιπτώσεις της στις αιμοδοσίες. Μια πανδημία, ωστόσο, διαφέρει σημαντικά από άλλες κρίσεις που ερευνώνται στη βιβλιογραφία. Πρώτον, κάθε άτομο επηρεάζεται από την κρίση και συγκεκριμένα από την έκταση της κρίσης και τα μέτρα που επιβάλλονται από τις κυβερνήσεις (π.χ. περιορισμοί στη δημόσια και ιδιωτική ζωή). Δεύτερον, γενικά, υπάρχει μια πιθανή άμεση απειλή για την υγεία του καθενός και των άλλων. Τρίτον, μια πανδημία διαφέρει ως προς τη χρονική διάρκεια της κρίσης. Ενώ οι καταστροφές είναι συνοπτικά γεγονότα που συνήθως περιορίζονται σε συγκεκριμένους χρόνους και χώρους, μια πανδημία είναι μια συνεχιζόμενη κρίση μεγάλης κλίμακας. Λόγω αυτών των πανδημικών χαρακτηριστικών σε αντίθεση με άλλες κρίσεις, προτείνουμε ότι μια πανδημία μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις αιμοδοσίες και να υποθέσουμε επίσημα τα ακόλουθα:

Υ1: Η πανδημία COVID-19 μειώνει τις προθέσεις αιμοδοσίας.

Έτσι, ενώ στην περίπτωση μιας καταστροφής τα άτομα μπορεί να αισθάνονται πιο προνομιούχα σε σύγκριση με αυτά που έχουν πληγεί, με αποτέλεσμα μεγαλύτερη προθυμία για δωρεές προτείνουμε να συμπεριφέρονται διαφορετικά σε περίπτωση πανδημίας. Τα άτομα υποχρεούνται να ακολουθούν περιορισμούς στη δημόσια και ιδιωτική τους ζωή. Ως εκ τούτου, η ευθύνη να ενεργούμε υπέρ της κοινωνίας με έναν τρόπο μπορεί να μετριάσει την αντιληπτή ευθύνη και να ενεργούμε προκοινωνικά με άλλους τρόπους. Υποστηρίζουμε συγκεκριμένα ότι τα άτομα είναι πιθανό να αισθάνονται λιγότερο προσωπικά υπεύθυνα και ηθικά υποχρεωμένα να βοηθήσουν τους άλλους όταν τα ίδια επηρεάζονται από μια κρίση, με αποτέλεσμα χαμηλότερη προθυμία για δωρεές. Έτσι, υποθέτουμε ότι:

Υ2: Η πανδημία του COVID-19 μειώνει τις προθέσεις αιμοδοσίας, καθώς πέφτει η αίσθηση ηθικής υποχρέωσης του ατόμου να δώσει αίμα, μετρούμενη με προσωπικούς ηθικούς κανόνες.

Η βιβλιογραφία για τα κίνητρα αιμοδοτών έχει καταδείξει τη σημασία της αυτοαποτελεσματικότητας στην πρόβλεψη της πρόθεσης αιμοδοσίας (Lemmens K. , Abraham, Hoekstra, Ruiter, & Schaalma, 2005). Η αυτοαποτελεσματικότητα ορίζεται ως η αντιληπτή ικανότητα ή ικανότητα του ατόμου να εκτελέσει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά. Για να είναι ένα άτομο επιλέξιμο για αιμοδοσία απαιτεί καλή υγεία. Το κατασκεύασμα αυτό-αποτελεσματικότητας, επομένως, μετρά ιδιαίτερα την αντιληπτή ικανότητα και ικανότητα ενός ατόμου εστιάζοντας στον παράγοντα της υγείας (Ferguson, Atsma, de Kort, & Veldhuizen, 2012). Καθώς η διατήρηση της καλής υγείας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αιμοδοσία, η έρευνα έχει δείξει ότι οι δότες έχουν κίνητρα να δώσουν αίμα επειδή μπορούν να αποδείξουν την καλή τους υγεία. Ωστόσο, η πανδημία COVID-19, σε αντίθεση με άλλες κρίσεις, αποτελεί άμεσο κίνδυνο μετάδοσης για όλα τα άτομα, απειλώντας δυνητικά τη δική του και την υγεία των άλλων. Ως εκ τούτου, υποστηρίζουμε ότι στην περίπτωση μιας πανδημίας τα άτομα μπορεί να αισθάνονται λιγότερο ικανά να δωρίσουν και να δυσκολεύονται περισσότερο να το κάνουν παρά το γεγονός ότι είναι υγιή, δηλαδή, η αυτο-αποτελεσματικότητα μπορεί να μειωθεί, με αποτέλεσμα χαμηλότερη προθυμία για δωρεά. Υποθέτουμε ότι:

Υ3: Η πανδημία COVID-19 μειώνει τις προθέσεις αιμοδοσίας καθώς πέφτει η αντιληπτή ικανότητα του ατόμου να δίνει αίμα, μετρούμενη με βάση την αυτοαποτελεσματικότητα.

Επιπλέον, ο αντίκτυπος που αναμένουν οι δωρητές από τη συνεισφορά τους είναι ένας σημαντικός μοχλός της φιλανθρωπικής συμπεριφοράς. Η έρευνα έχει βρει ότι η πιθανότητα να γίνει δωρεά μειώνεται όταν οι πιθανοί δωρητές αντιλαμβάνονται ότι η δωρεά τους δεν κάνει διαφορά (Smith & McSweeney, 2007). Η θεωρία για τον αποτελεσματικό αλτρουισμό υποδηλώνει ότι τα άτομα επιλέγουν να κάνουν δωρεές με βάση τη μεγιστοποίηση της ευημερίας (δηλαδή, να κάνουν δωρεές σε φιλανθρωπικά ιδρύματα με τον υψηλότερο αντίκτυπο). Όσον αφορά την έννοια του αποτελεσματικού αλτρουισμού, οι έννοιες της φιλανθρωπίας του αντίκτυπου και του αντιληπτού αντίκτυπου αφορούν τις προσωπικές προσδοκίες και την αξιολόγηση ενός δωρητή για το πόσο επιδραστική θα είναι η συνεισφορά του (Cryder, Loewenstein, & Scheines, 2013). Μια πανδημία είναι μια

μακροχρόνια κρίση και ενώ η δωρεά κατά τη διάρκεια μιας κρίσης είναι πιθανό να είναι αποτελεσματική και να αυξήσει την ευημερία, υποστηρίζουμε ότι τα άτομα είναι πιθανό να αναμένουν ότι η συνεισφορά τους θα βοηθήσει λιγότερο στο πλαίσιο της διάρκειας της κρίσης. Κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας, τα άτομα είναι πιθανό να εκτιμήσουν ότι ο αντίκτυπος της δωρεάς τους είναι μικρότερος σε σύγκριση με τον αντιληπτό αντίκτυπο της δωρεάς τους σε περιόδους μη πανδημίας. Προτείνουμε ότι μια μακροπρόθεσμη, παγκόσμια κρίση, όπως η τρέχουσα πανδημία, μπορεί να μειώσει τον αντίκτυπο που αντιλαμβάνεται ένα άτομο από τη δωρεά του, οδηγώντας σε μείωση της προθυμίας για δωρεά. Υποθέτουμε ότι:

Υ4: Η πανδημία COVID-19 μειώνει τις προθέσεις αιμοδοσίας καθώς μειώνεται ο αντιληπτός αντίκτυπος της δωρεάς του ατόμου

Ερευνητικά Ερωτήματα

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα της μελέτης είναι:

«Ποιες είναι οι απόψεις των Ελλήνων σχετικά με την αιμοδοσία την εποχή της πανδημίας COVID-19;»

Δευτερεύοντα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα εξής:

- 1) Ποιες είναι οι απόψεις των Ελλήνων σχετικά με την εθελοντική αιμοδοσία;
- 2) Ποιες είναι οι προκλήσεις της εθελοντικής αιμοδοσίας που προκύπτουν από την συγκυρία της πανδημίας COVID-19;
- 3) Πως μπορεί το σύστημα υγείας στην Ελλάδα να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις για την εθελοντική αιμοδοσία που προκύπτουν λόγω της πανδημίας COVID-19;

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Γενικά

Ως εθελοντική αιμοδοσία ορίζεται η οικειοθελής και μη αμειβόμενη, είτε με χρήματα είτε με άλλον τρόπο που μπορεί να θεωρηθεί ότι υποκαθιστά τα χρήματα, προσφορά αίματος, πλάσματος ή κυτταρικών στοιχείων. Νομοθετικά διατάγματα και ερμηνευτικές εγκύκλιοι (κυρίως τα Ν.Δ. 3440/3.9.1955, 4026/13.11.1959, 7721/14.10.1961/5.10.1973 και 320/5.11.1974) καθορίζουν τις περί αιμοδοσίας διατάξεις στη χώρα μας (NIMΤΣ, 2020).

Έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις για να συζητηθεί η πρόθεση των ανθρώπων για αιμοδοσία. Αρκετές προηγούμενες μελέτες σχετικά με την πρόθεση αιμοδοσίας βασίστηκαν στη θεωρία της προγραμματισμένης συμπεριφοράς (TPB²) (Ajzen, 1991) και στις επεκτάσεις της (France, France, & Himawan, 2007; Masser B. , White, Hyde, Terry, & Robinson, 2009; Chen, 2017), οι οποίες έδειξαν ότι μια λογική ακολουθία γνωστικής διαδικασίας προκάλεσε μελλοντική πρόθεση αιμοδοσίας (π.χ. στάση, υποκειμενικοί κανόνες και αντιληπτός έλεγχος) (France J. , Kowalsky, France, Mcglone, & Shaz, 2014).

Ορισμένοι άλλοι ερευνητές εστίασαν στις δημογραφικές χαρακτηριστικές πτυχές (Glynn, και συν., Motivations to donate blood: Demographic comparisons, 2002) που ξεχωρίζουν τους δότες από τους μη δότες (Martín-Santana & Beerli-Palacio, 2013) όπως η ηλικία, το φύλο, η γνώση / εκπαίδευση (Agrawal, Tiwari, Ahuja, & Kalra, 2013) και η προϋπάρχουσα εμπειρία (Ferguson & Bibby, Predicting future blood donor returns: Past behavior, intentions, and observer effects, 2002). Επιπλέον, ως κρίσιμος παράγοντας που επηρεάζει την πρόθεση αιμοδοσίας, τα κίνητρα έχουν μελετηθεί από μελετητές (Guiddi, Alfieri, Marta, & Saturn, 2015; Glynn, Kleinman, Schreiber, Zuck, & Williams, 2020), αλλά οι περισσότερες από αυτές τις μελέτες βασίστηκαν στη θεμελιωμένη θεωρία TPB και θεωρούσαν το κίνητρο και την επίδρασή του ως δεδομένη (Livitz, Fox, Himawan, & France, 2017; Murtagh & Katulamu, 2021).

Μερικές ερευνητικές προσεγγίσεις έχουν συζητήσει την πρόθεση αιμοδοσίας από μων χρησιμοποιώντας μια συστηματική θεωρία κινήτρων (Clary, και συν., 1998) και τελικά

² Theory of Planned Behavior

το Ευρετήριο Λειτουργιών Εθελοντισμού (VFI³) (Brayley, και συν., 2015; Chacón, Gutiérrez, & Sauto, 2017; Alfieri, Pozzi, & Pistoni, The blood donation function inventory: Adaptation of the voluntary function inventory for a psychological approach to blood donors, 2020). Συγκεκριμένα, στον εθελοντισμό, πολλές μελέτες έχουν αποδείξει την προγνωστική επίδραση των λειτουργικών κινήτρων που καταγράφονται στο VFI στην πρόβλεψη της εθελοντικής πρόθεσης (Greenslade & White, 2005; Brayley, και συν., 2015). Σύμφωνα με την προσέγγιση του λειτουργικού κινήτρου, οι άνθρωποι επιδιώκουν να εκπληρώσουν διάφορες ανάγκες όταν συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες και άτομα που ενεργοποιούνται από διαφορετικές ψυχολογικές λειτουργίες μπορεί να παρουσιάζουν την ίδια συμπεριφορά (Clary, και συν., 1998).

Ως μορφή εθελοντισμού, τα άτομα που δίνουν το αίμα τους μπορεί να κινητοποιηθούν από διαφορετικά κίνητρα. Επομένως, η διερεύνηση της μελλοντικής πρόθεσης αιμοδοσίας από την άποψη της προσέγγισης λειτουργικών κινήτρων παρέχει μια εικόνα για το πώς είναι δυνατό μια καμπάνια μπορεί να εμπνεύσει περισσότερα άτομα να συμμετέχουν και να επιμείνουν στην αιμοδοσία. Εν τω μεταξύ, δεδομένου ότι το κίνητρο και η επίδρασή του θα μπορούσαν να αλλάξουν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές για το ίδιο άτομο, όλο και περισσότεροι ερευνητές θεωρούν την αιμοδοσία ως αναπτυξιακή και οι παρακινητικές διαστάσεις που τη συντηρούν αλλάζουν επίσης κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής του δότη όπως π.χ. το στάδιο αλλαγής της ζωής του δότη καθώς και της ισορροπίας αποφάσεων και αυτο-αποτελεσματικότητας του (Burditt, Robbins, Paiva, Velicer, & Kessler, Motivation for blood donation among African Americans: Developing measures for stage of change, decisional balance, and self-efficacy constructs, 2009; Guiddi, Alfieri, Marta, & Saturn, 2015; Alfieri, Guiddi, Marta, & Saturni, 2016), οπότε σε μια μελέτη του φαινομένου πρέπει να ληφθεί υπόψη το στάδιο της ζωής των εν δυνάμει εθελοντών αιμοδοτών. Κατά τη γνώμη της γράφουσας, στο σημείο αυτό υπάρχει κενό στη βιβλιογραφία οπότε στην παρούσα μελέτη, λήφθηκε υπόψη και η σχέση των διαφόρων κινήτρων με τη μελλοντική πρόθεση αιμοδοσίας λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο του σταδίου ζωής του εν δυνάμει αιμοδότη. Παρακάτω γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στα

³ Volunteer Functional Inventory

κίνητρα αιμοδοσίας, την συνεισφορά τους στην μελλοντική πρόθεση για αιμοδοσία που διαπιστώθηκαν από την βιβλιογραφία.

Κίνητρα για αιμοδοσία

Το κίνητρο των ανθρώπων να δώσουν αίμα έχει βρεθεί στο επίκεντρο πολλών ερευνητών. Προηγούμενες μελέτες σχετικά με τα χαρακτηριστικά του κινήτρου αιμοδοσίας σε διάφορους αιμοδότες έδειξαν ότι (α) οι αιμοδότες με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο ήταν πιο πιθανό να δωρίσουν αίμα επειδή «ήταν το σωστό» παρά επειδή έχει οφέλη για την υγεία, (β) Οι πρώτοι ή οι νέοι δότες που είχαν κίνητρα σχετίζονταν κυρίως με την επιρροή των φίλων και του περιβάλλοντος (Glynn, και συν., 2002; France C. , Kowalsky, France, Himawan, & Kessler, 2014) και (γ) οι γυναίκες ήταν πιο πιθανό από τους άνδρες να δωρίσουν αίμα για αλτρουιστικούς και ανθρωπιστικούς λόγους (Maghsudlu & Nasizadeh, 2011; France C. , Kowalsky, France, Himawan, & Kessler, 2014).

Οι ερευνητές έχουν διατυπώσει διάφορες ιδέες σχετικά με τα κίνητρα των ανθρώπων να δώσουν αίμα, μία από τις οποίες είναι ότι η αιμοδοσία είναι μια αλτρουιστική, ή μια κοινωνικού στόχου συμπεριφορά που υποκινείται από τον ανθρωπισμό (Alessandrini, 2007). Μια άλλη προέρχεται από την υπόθεση της συμπόνοιας και της ενσυναίσθησης, τονίζοντας ότι οι δωρητές τιμούν στη ζωή τους περισσότερο τα δικά τους συναισθήματα (Ferguson, Taylor, Keatley, Flynn, & Lawrence, 2012).

Οι περισσότεροι ερευνητές, ωστόσο, υποστήριξαν ότι τα κίνητρα των αιμοδοτών είναι διαφορετικά. Ορισμένοι ερευνητές απαρίθμησαν τα κίνητρα για τη δωρεά αίματος, συμπεριλαμβανομένου του αλτρουισμού, της βελτίωσης της υγείας, της πίεσης των συνομηλικών και των ανταμοιβών (Glynn, Kleinman, Schreiber, Zuck, & Williams, 2020; Murtagh & Katulamu, 2021). Τα αποτελέσματα μιας μετα-ανάλυσης αναδεικνύουν τα ακόλουθα οκτώ κίνητρα για τους αιμοδότες: την ευκολία του τόπου συλλογής, τα κοινωνικά κίνητρα, τις προσωπικές αξίες, την αντιληπτή ανάγκη για δωρεά, την έμμεση αμοιβαιότητα⁴, τις

⁴ Η αμοιβαιότητα στην εξελικτική βιολογία αναφέρεται σε μηχανισμούς με τους οποίους η εξέλιξη της συνεργατικής ή αλτρουιστικής συμπεριφοράς μπορεί να ευνοηθεί από την πιθανότητα μελλοντικών αμοιβαίων αλληλεπιδράσεων. Η συνεργατική συμπεριφορά μπορεί να εξελιχθεί μέσω στρατηγικών υπό όρους που κατευθύνουν τη συνεργασία προς τους εταίρους αλληλεπίδρασης που υπήρξαν και οι ίδιοι συνεργάσιμοι στο παρελθόν (Nowak & Sigmund, 2005).

καμπάνιες μάρκετινγκ υποστήριξης της αιμοδοσίας και τα κίνητρα και τους κοινωνικούς κανόνες (Bednall & Bove, 2011).

Το μεγαλύτερο μέρος της προηγούμενης έρευνας σχετικά με τα κίνητρα αιμοδοσίας βασίστηκε κυρίως στη θεμελιωμένη θεωρία με οριακές προσεγγίσεις (Glynn, και συν., 2002; Livitz, Fox, Himawan, & France, 2017; Glynn, Kleinman, Schreiber, Zuck, & Williams, 2020; Murtagh & Katulamu, 2021) και το κίνητρο των αιμοδοτών θεωρήθηκε σχετικά σταθερό και απλό. Με την αύξηση της έρευνας σχετικά με τη συμπεριφορά των αιμοδοτών, όλο και περισσότεροι ερευνητές θεώρησαν την αιμοδοσία ως μια διαδικασία, καθώς τα κίνητρα των αιμοδοτών θα μπορούσαν να αλλάξουν σε μια διαφορετική επαγγελματική ζωή αιμοδότη (Burditt, και συν., 2009; Guidi, Alfieri, Marta, & Saturn, 2015; Alfieri, Guidi, Marta, & Saturni, 2016).

Απαιτείται ακόμη περαιτέρω διερεύνηση σχετικά με τα κίνητρα των αιμοδοτών με συστηματική και αναπτυξιακή προοπτική. Η προσέγγιση λειτουργικών κινήτρων είναι μια από τις πιο αναγνωρισμένες προσεγγίσεις για τη μελέτη των υποκείμενων κινήτρων του εθελοντισμού. Από λειτουργική άποψη, οι άνθρωποι προσφέρονται εθελοντικά για να εκπληρώσουν διάφορες ψυχολογικές ανάγκες. Η συμπεριφορά τους στον εθελοντισμό μπορεί να φαίνεται παρόμοια, αλλά τα εσωτερικά κίνητρα ποικίλλουν (Chacón, Gutiérrez, & Sauto, 2017).

Τα κίνητρα εξυπηρετούν διάφορες ψυχολογικές λειτουργίες και κοινωνικές ανάγκες και συνδέονται άρρηκτα με τη δημιουργία και τη διατήρηση του εθελοντισμού. Το ευρετήριο λειτουργιών εθελοντισμού (VFI), που προέρχεται από τη λειτουργική προσέγγιση, περιλαμβάνει έξι κίνητρα για εθελοντισμό (Chacón, Gutiérrez, & Sauto, 2017): (α) αξίες (για την έκφραση αλτρουιστικών και ανθρωπιστικών αξιών), που μπορεί να είναι το βασικό χαρακτηριστικό που διακρίνει τους εθελοντές από τους μη εθελοντές (Alessandrini, 2007), (β) θέληση να αποκτήσουν νέες εμπειρίες και δεξιότητες, μάθηση στην πράξη, (γ) κοινωνικότητα (το να κάνεις νέους φίλους ή να κάνεις εθελοντισμό όπως περιμένουν οι άλλοι, αντανακλά τις σχέσεις με τους άλλους), (δ) σταδιοδρομία (για απόκτηση εμπειρίας σχετικής με την τρέχουσα σταδιοδρομία ή μια μελλοντική σταδιοδρομία), (ε) προστασία μέσω της μείωση των αρνητικών επιδράσεων από την άποψη της αυτοάμυνας) και (στ) να επιδιώκει θετικά συναισθήματα για τον εαυτό του, όπως αυτοεκτίμηση και αίσθηση αξίας. Ουσιαστικά, η λειτουργική προσέγγιση τονίζει τον ρόλο που παίζει η

ανάγκη του εθελοντή για ικανοποίηση από όλη την εθελοντική δραστηριότητα (Clary, και συν., 1998).

Ομοίως, με την αιμοδοσία ως μορφή εθελοντισμού, οι άνθρωποι θα μπορούσαν να προωθηθούν μέσω ψυχολογικών διεργασιών για να δώσουν το αίμα τους. Λίγοι ερευνητές έχουν λάβει υπόψη την προσέγγιση του λειτουργικού κινήτρου παρά τον σημαντικό ρόλο που έχει διαδραματίσει στην κατανόηση των κινήτρων του αιμοδότη (Guiddi, Alfieri, Marta, & Saturn, 2015; Alfieri, Guiddi, Marta, & Saturni, 2016; Alfieri, Pozzi, & Pistoni, 2020).

Κίνητρα για μελλοντική πρόθεση για αιμοδοσία

Οι περισσότερες προηγούμενες μελέτες σχετικά με τη μελλοντική πρόθεση για αιμοδοσία βασίστηκαν κυρίως στη θεωρία TPB (Lemmens K. , Abraham, Hoekstra, Ruiters, & Schaalma, 2005; France, France, & Himawan, 2007; Masser B. , White, Hyde, Terry, & Robinson, 2009; Veldhuizen, Ferguson, & de Kort, 2011; France C. , Kowalsky, France, Himawan, & Kessler, 2014; Chen, 2017), η οποία προτείνει ότι η στάση, οι υποκειμενικοί κανόνες και ο αντιληπτός έλεγχος συμπεριφοράς είναι οι κύριοι προγνωστικοί παράγοντες της πρόθεσης (Ajzen, 1991).

Αν και η TPB παρέχει ένα εύλογο πλαίσιο για να εξηγήσει την πρόθεση που κρύβεται πίσω από τη συμπεριφορά, έδωσε έμφαση στο πρωταρχικό στάδιο ενεργοποίησης της συμπεριφοράς και περιλάμβανε λίγες πληροφορίες σχετικά με την αλλαγή συμπεριφοράς ή τον τρόπο ζωής. Η λειτουργική προσέγγιση του εθελοντισμού, η οποία έδωσε έμφαση στην αντιστοίχιση των κινήτρων και των δραστηριοτήτων των ατόμων για να γίνει ο εθελοντισμός πιο διαρκής, παρέχει μια νέα προοπτική στη διατήρηση της συμπεριφοράς των αιμοδοτών. Μερικές μελέτες έχουν δείξει ότι τα λειτουργικά κίνητρα ήταν σημαντικά για την πρόβλεψη της μελλοντικής πρόθεσης αιμοδοσίας των ατόμων (Brayley, και συν., 2015; Saha & Chandra, 2018).

Το κίνητρο της αξίας, ένα από τα λειτουργικά κίνητρα, βρέθηκε επίσης ότι παίζει βασικό ρόλο στην πρόβλεψη της πρόθεσης των ατόμων να προσφερθούν εθελοντικά (Brayley, και συν., 2015). Αν και η λειτουργική προσέγγιση έχει εφαρμοστεί ευρέως ως θεωρητική βάση για μελέτες σχετικά με τον εθελοντισμό, σπάνια έχει διερευνηθεί στον

τομέα της αιμοδοσίας. Ειδικότερα, οι περισσότερες μελέτες σχετικά με τα κίνητρα για αιμοδοσία αφορούσαν δημογραφικά στοιχεία των δοτών, αλλά απέτυχαν να αποκαλύψουν τον μηχανισμό επιρροής τους (Burditt, και συν., 2009; France C. , Kowalsky, France, Himawan, & Kessler, 2014; Guiddi, Alfieri, Marta, & Saturn, 2015).

Αιμοδοσία στην εποχή της πανδημίας COVID-19

Τα τελευταία χρόνια, από το 2019 έως και το 2022, μια άνευ προηγουμένου κατάσταση συμβαίνει σε όλο τον κόσμο – η πανδημία της νόσου του COVID-19. Για να αποφευχθεί η περαιτέρω εξάπλωση του σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου κορωνοϊού 2 (SARS-CoV-2), οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο έχουν προτρέψει τους πολίτες τους να μείνουν στο σπίτι, να περιορίσουν τις κοινωνικές τους επαφές και να τηρήσουν κοινωνική απόσταση. Προηγούμενες έρευνες έχουν δείξει ότι οι κρίσεις όχι μόνο επηρεάζουν αρνητικά τις κοινωνίες, αλλά και κάνουν τους ανθρώπους να ανταποκρίνονται στο ύψος των περιστάσεων και να συμβάλλουν στα δημόσια αγαθά. Για παράδειγμα, οι εθνικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης έχουν επανειλημμένα ενθαρρύνει την αιμοδοσία ως σύμβολο εθνικής αλληλεγγύης, οδηγώντας σε υψηλότερο αριθμό νέων αιμοδοτών. Για παράδειγμα, τα γεγονότα 11/9 στις Ηνωμένες Πολιτείες (Glynn, και συν., 2003; Tran, Lewalski, & Dwyre, 2010), οι πυρκαγιές στην Αυστραλία ή την αρχή της επιδημίας του COVID-19 (Pagano, Hess, Tsang, Staley, & Gernsheimer, 2020).

Με βάση τα ευρήματα των μελετών αυτών, θα μπορούσε κανείς να αναμένει μεγαλύτερο αριθμό νέων δωρητών κατά τη διάρκεια και μετά την πανδημία COVID-19. Είναι σημαντικό, ωστόσο, ότι η τρέχουσα πανδημία COVID-19 ενέχει κίνδυνο για τα άτομα που θέλουν να δώσουν αίμα, καθώς η δωρεά είναι αδύνατη εντός των ορίων της φυσικής απόστασης. Έτσι, το κόστος της δωρεάς για μεμονωμένα άτομα αυξάνεται όσον αφορά τους κινδύνους για την υγεία, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο για τους δότες. Πράγματι, αρκετές χώρες είχαν αντιμετωπίσει μειώσεις στον αριθμό των δωρητών και των δωρεών τους τις πρώτες εβδομάδες της πανδημίας. Ως εκ τούτου, οι φορείς αιμοληψίας έκαναν εκκλήσεις, τονίζοντας την ανάγκη για αίμα και την ασφάλεια της διαδικασίας, γεγονός που ευαισθητοποιεί και μπορεί να μετριάσει τα εμπόδια για τους εν δυνάμει αιμοδότες αλλάζοντας τις αντιλήψεις φόβου σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με την αιμοδοσία κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας. Όλο και περισσότερο, αυτές οι εκκλήσεις για αιμοδοσία και οι γενικότερες συζητήσεις γύρω από την αιμοδοσία γίνονται διαδικτυακά

(Ramondt, Zijlstra, Kerkhof, & Merz, 2020) και ενδέχεται να αυξήσουν τα κίνητρα για (συνέχιση) αιμοδοσίας. Συνολικά, δεν είναι σαφές εάν η ανταπόκριση στην πανδημία COVID-19 όσον αφορά τις εγγραφές νέων αιμοδοτών μπορεί να παρουσιάσει αύξηση παρόμοια με προηγούμενες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή μείωση λόγω της αύξησης των κινδύνων για την υγεία που επιφυλάσσει αυτή η συγκεκριμένη κρίση για τον μεμονωμένο δότη.

Παρά το γεγονός ότι όλες οι ευρωπαϊκές χώρες επηρεάστηκαν τελικά από τον COVID-19, υπήρξαν αξιοσημείωτες διαφορές στη σοβαρότητα της κρίσης και στην αντίδραση των κυβερνήσεων. Σε ορισμένες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Φινλανδίας, της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου να συζητούν τη χρήση «διαβατηρίων ανοσίας», εικάζεται ότι η ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων για αντισώματα COVID-19 θα μπορούσε να είναι πολύτιμη για πολλά άτομα και να παρέχει διαβεβαίωση ότι δεν θέτουν σε κίνδυνο αγαπημένα πρόσωπα και άτομα στην κοινότητά τους. Ωστόσο, ο χαμηλός αριθμός δοτών που γνώριζαν τα τεστ αντισωμάτων COVID-19 παράλληλα με τη δωρεά τους υποδηλώνει ότι τα τεστ δεν αποτελούσαν σχετικό κίνητρο για τους δότες. Διαμορφώνοντας πιο ρητά τέτοιες εξετάσεις ως κίνητρα, σύμφωνα με τους δωρεάν ελέγχους υγείας, οι οποίοι είχαν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν για να παρακινήσουν την αιμοδοσία, οι αιμοδότες μπορεί να ενθαρρύνονται περισσότερο να δωρίσουν (Goette, Stutzer, Yavuzcan, & Frey, 2009; Leipnitz, de Vries, Clement, & Mazar, 2018).

Εκτός από τον αντιληπτό κίνδυνο μόλυνσης, άλλοι παράγοντες συνέβαλαν στη μείωση των δωρεών που δικαιολογούν περαιτέρω έρευνα. Για παράδειγμα, περίοδοι καραντίνας που εμποδίζουν την κανονική μετακίνηση, προκαλούν σημαντική αλλαγή των συνθηκών εργασίας που διαταράσσουν τις καθιερωμένες συνήθειες, προσθέτοντας αβεβαιότητα σχετικά με το αν ήταν ανοιχτές οι υπηρεσίες αιμοληψίας (Chandler, Hiller, Peine, & Stargardt, 2020). Περαιτέρω έρευνα θα επιτρέψει στα κέντρα αιμοδοσίας να προσαρμόσουν νέα πρότυπα αιμοδοσίας καθώς αρχίζουν να τα παρατηρούν. Για παράδειγμα, ορισμένοι δότες μπορεί να επωφεληθούν από το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και την ευελιξία, καθώς οι προηγούμενες ρυθμίσεις παιδικής μέριμνας (π.χ. παιδικοί σταθμοί και σχολεία) έχουν διακοπεί, ενώ άλλοι μπορεί να επωφεληθούν από περισσότερες τοποθεσίες αιμοδοσίας στα προάστια της πόλης για να μπορούν να εργάζονται από το σπίτι. Οι αιμοδότες που έδωσαν αίμα κατά τη διάρκεια της πανδημίας ήθελαν συχνά να συνεισφέρουν στην υπέρβαση της κρίσης και να στηρίξουν το σύστημα υγείας τους (Chandler, και

συν., 2021). Το πώς άλλαξε το γενικό κίνητρο για δωρεά κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ωστόσο, δεν έχει περιγραφεί μέχρι στιγμής στην βιβλιογραφία. Επιπλέον, πολύ λίγα είναι επί του παρόντος γνωστά για την ικανοποίηση των δοτών με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποφυγή του κινδύνου μόλυνσης κατά την αιμοδοσία. Δεν είναι σαφές όμως πώς αυτά τα μέτρα επηρεάζουν την ικανοποίηση των δωρητών αίματος και την πρόθεσή τους να επιστρέψουν για περαιτέρω δωρεές (Gammon, Prichard, Gannett, & Yordanov, 2021).

Μεθοδολογία

Ερευνητική Μέθοδος

Η παρούσα μελέτη είναι ποσοτική με χρήση ερωτηματολογίου με 28 κλειστές ερωτήσεις με δομή τύπου Likert και μια ανοιχτή ερώτηση.

Πληθυσμός – Δείγμα

Το δείγμα αποτελείται από 764 άτομα που ανταποκρίθηκαν στο ηλεκτρονικό μήνυμα της ερευνήτριας. Από αυτούς που ανταποκρίθηκαν, οι 5 αρνήθηκαν να υποστούν επεξεργασία οι απαντήσεις τους. Οπότε ο πληθυσμός του δείγματος ανήλθε σε 759 συμμετέχοντες και συμμετέχουσες.

Ερευνητικό Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Οι απόψεις των συμμετεχόντων για την εθελοντική αιμοδοσία αξιολογήθηκαν μέσω ενός τυποποιημένου, ανώνυμου ερωτηματολογίου. Τα άτομα επιλέχθηκαν τυχαία και ήταν όλα άνω των 18 ετών. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου παρουσιάστηκαν σε μορφή πολλαπλής επιλογής και βασίστηκαν σε δημοσιευμένες μελέτες για τη μετάγγιση αίματος (Giles, McClenahan, Cairns, & Mallet, 2004; Marantidou, Loukoroulou, & Zervou, 2007; Tran, Lewalski, & Dwyre, 2010; Tian, Wang, & Huang, 2010; Veldhuizen, Ferguson, & de Kort, 2011; Haw, Holloway, Masser, Merz, & Thorpe, 2020; Masser, και συν., 2020).

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και αξιολόγησης και απαιτήσε κατά μέσο όρο λιγότερο από 6 λεπτά της ώρας για να συμπληρωθεί. Ξεκίνησε με πέντε γενικές ερωτήσεις (*Δημογραφικά Στοιχεία*) σχετικά με το φύλο (άνδρας ή γυναίκα), την ηλικία (στρωματοποιημένη σε ηλικίες κάτω των 25, μεταξύ 25 – 40, 41–55 και άνω των 55 ετών), τον τόπο κατοικίας, (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και επαρχία), το εκπαιδευτικό επίπεδο, ήτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ανώτερης εκπαίδευσης, πτυχίο πανεπιστημίου και μεταπτυχιακό, και φοιτητική ιδιότητα.

Οι επόμενες 7 ερωτήσεις (7 – 13) είναι συγκεκριμένες και αφορούν την εθελοντική αιμοδοσία (*Γενικές απόψεις για την αιμοδοσία*):

- 1) εάν ο ερωτώμενος είναι ενεργός αιμοδότης,

- 2) τις απόψεις του / της για τον εθελοντισμό και πιο συγκεκριμένα για την εθελοντική αιμοδοσία,
- 3) το προσωπικό αντιληπτό όφελος της εθελοντικής αιμοδοσίας,
- 4) τα θετικά και αρνητικά κίνητρα που αφορούν την εθελοντική αιμοδοσία,
- 5) την ασφάλεια της διαδικασίας της εθελοντικής αιμοδοσίας

Οι τελευταίες ερωτήσεις (14-29) διερεύνησαν τις εμπειρίες / απόψεις των συμμετεχόντων και τις προκλήσεις που κατά τη γνώμη τους προκύπτουν για την εθελοντική αιμοδοσία λόγω της συγκυρίας της πανδημίας COVID-19 (*Απόψεις για την περίοδο της πανδημίας*). Η ερώτηση 27 είναι ανοιχτού τύπου (Δείτε Παράρτημα).

Όπως προαναφέρθηκε, το δείγμα αποτελείται από 759 συμμετέχοντες / συμμετέχουσες η αποδέχτηκαν την επεξεργασία των απαντήσεών τους (=764-5). Εξ αυτών, οι 125 δεν είχαν δώσει ποτέ αίμα για οποιοδήποτε λόγο μέχρι την ημερομηνία της απάντησης των ερωτήσεων (εφεξής μη αιμοδότες MA). Συνεπώς, τους 634 (=759-125) εξ αυτών αφορούσαν οι ερωτήσεις που απευθύνονταν σε συμμετέχοντες που ήταν ήδη αιμοδότες (εφεξής ήδη αιμοδότες HA). Το σύνολο των 759 αφορούσαν οι γενικότερες ερωτήσεις που αφορούσαν όλους τους συμμετέχοντες: τους HA καθώς και αυτούς που δεν ήταν ήδη αιμοδότες (MA). Συνεπώς οι ερωτήσεις 8-15, 17-20 και 25 αφορούν όσους έχουν ήδη αιμοδοτήσει μια φορά και συγκεκριμένα η ερώτηση 15 αφορούσε μόνο όσους αιμοδότησαν μια φορά τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 (311 άτομα).

Διαδικασία

Η έρευνα εγκρίθηκε από την επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (108093/30-11-20210). Η ερευνήτρια συνέταξε τα ερωτηματολόγια με την βοήθεια των επιβλεπόντων καθηγητών και την ομάδα συνεργατών του ΠΑΔΑ. Το τελικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο στάλθηκε με χρήση του λογισμικού Google Forms σε όλες / όλους τις συμμετέχουσες και τους συμμετέχοντες.

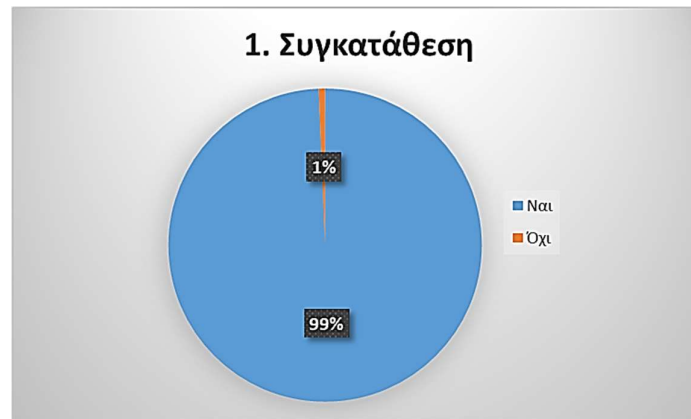
Ανάλυση Δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με χρήση του λογισμικού MS Excel και SPSS.

Αποτελέσματα

Συγκατάθεση

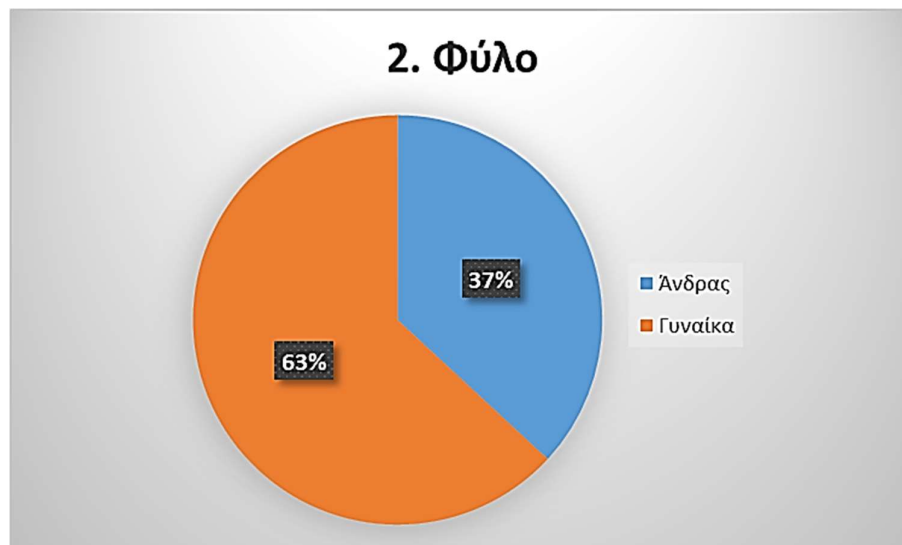
Από τους συμμετέχοντες μόνο 5 (1%) αρνήθηκαν να δώσουν την συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία των δεδομένων τους από την ερευνήτρια.

Γράφημα 1: Συγκατάθεση για επεξεργασία

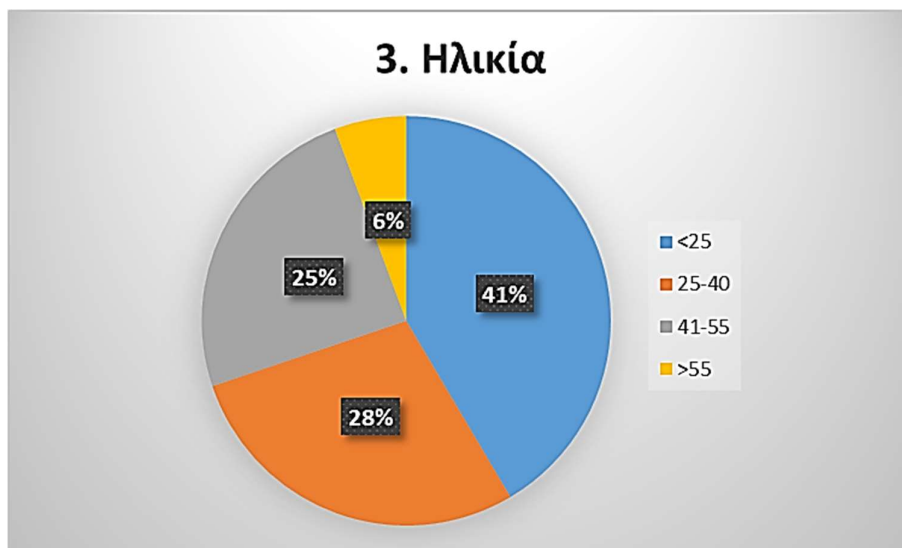
Δημογραφικά Στοιχεία

Ως προς το φύλο τους οι συμμετέχουσες και συμμετέχοντες ήταν γυναίκες σε ποσοστό 63%

Γράφημα 2: Φύλο

Όσον αφορά την ηλικία οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες ήταν ως επί το πλείστον κάτω των 25 ετών (41%). Μόλις 6% ήταν ηλικίας άνω των 55.

Γράφημα 3: Ηλικία

Οι τρεις περίπου στους τέσσερις από τους συμμετέχοντες κατοικούσαν στην Αθήνα.

Γράφημα 4: Τόπος κατοικίας

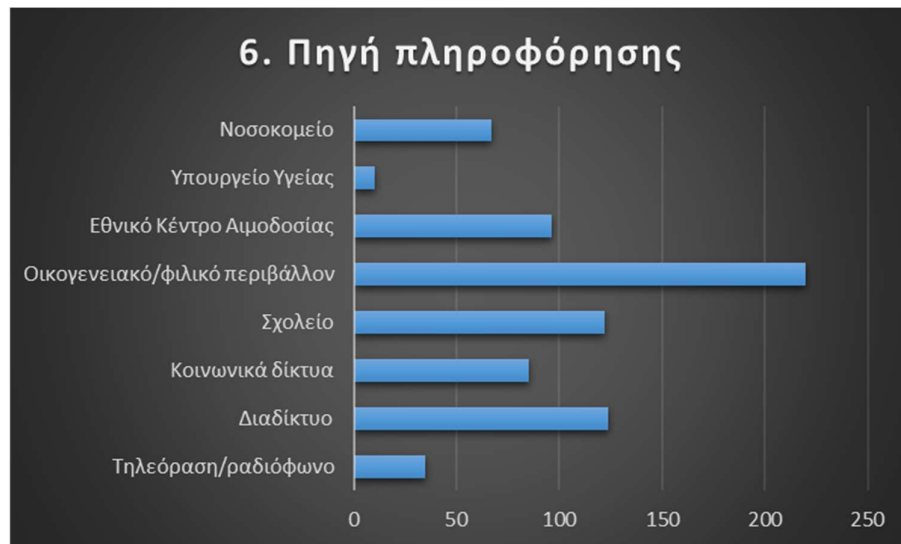
Ως προς το μορφωτικό επίπεδο, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ήταν προπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες.

Γράφημα 5: Μορφωτικό Επίπεδο

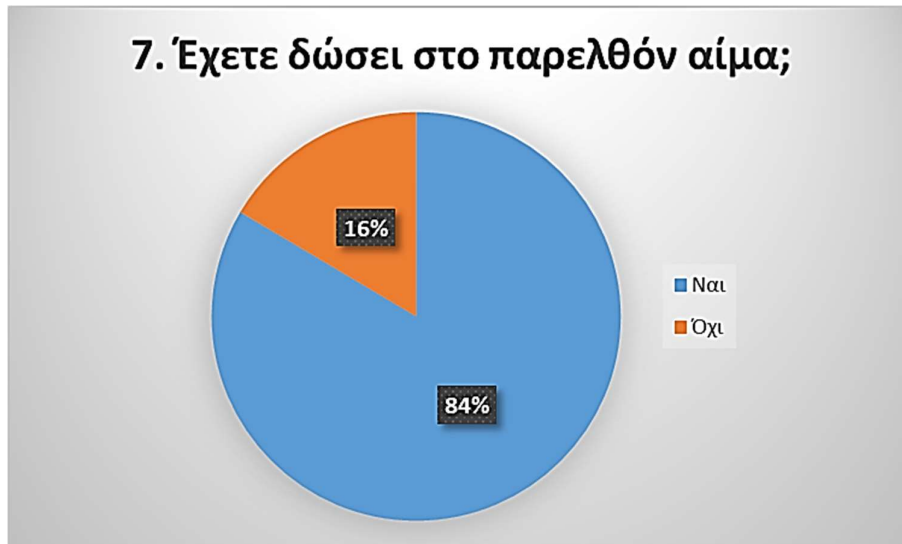
Γενικές απόψεις για την αιμοδοσία

Οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες δήλωσαν ότι σε μεγαλύτερο ποσοστό πληροφορούνται για την αιμοδοσία από το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον.

Γράφημα 6: Πηγή πληροφόρησης

Από το δείγμα, το 84% είχε ήδη δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά ως τη χρονική στιγμή της έρευνας.

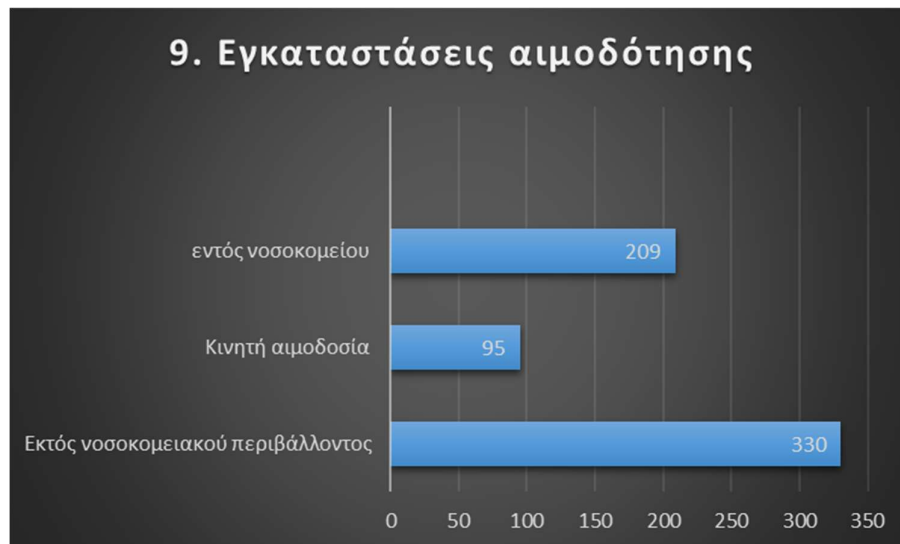
Γράφημα 7: Έχετε δώσει στο παρελθόν αίμα;

Περίπου οι τέσσερις στους πέντε συμμετέχοντες / συμμετέχουσες (79%) προσέρχονται εθελοντικά για να δώσουν αίμα.

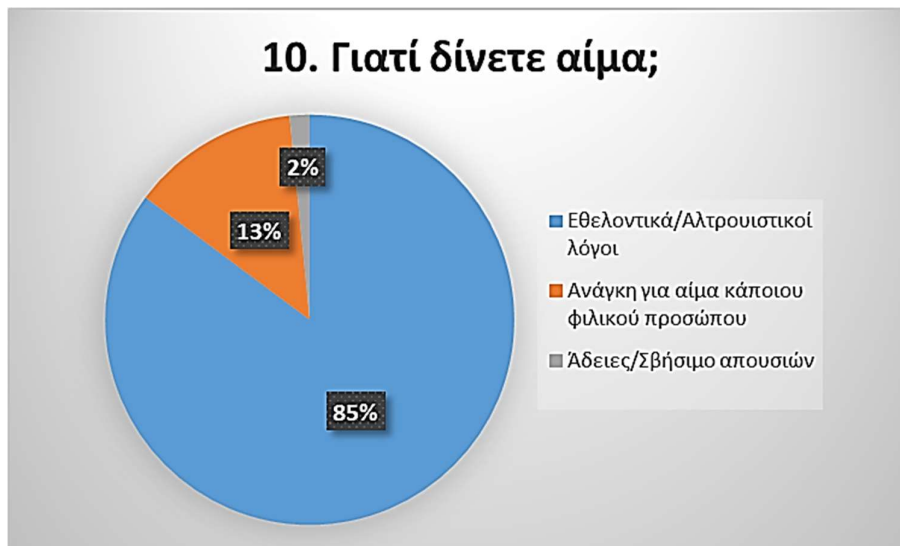
Γράφημα 8: Λόγος αιμοδότησης

Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις αιμοδότησης, άνω των μισών συμμετεχουσών / συμμετεχόντων προσέρχονται να δώσουν αίμα σε εγκαταστάσεις εκτός νοσοκομειακού περιβάλλοντος.

Γράφημα 9: Εγκαταστάσεις αιμοδότησης

Όταν οι συμμετέχουσες/ συμμετέχοντες ερωτήθηκαν γιατί δίνουν αίμα σε ποσοστό 85% απάντησαν και πάλι ότι κινούνται από αλtruιστικούς λόγους και κατά δεύτερο λόγο σε ποσοστό 13% ότι κινητοποιούνται από ανάγκες φιλικών προσώπων

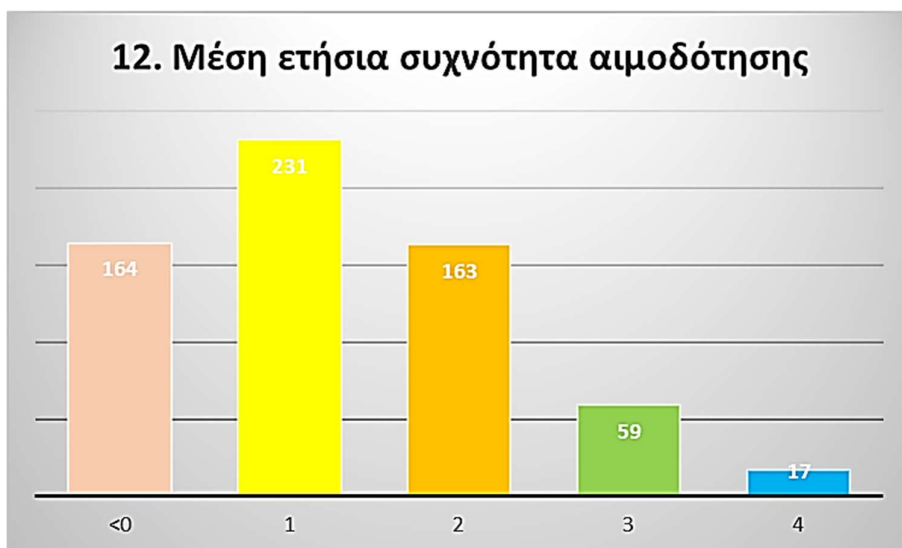
Γράφημα 10: Γιατί δίνετε αίμα;

Εκ των 634 ατόμων που είχαν ήδη αιματοδοτήσει περίπου οι μισοί (48%) ήταν τακτικοί αιμοδότες που έδιναν αίμα τουλάχιστον δύο φορές ανά έτος.

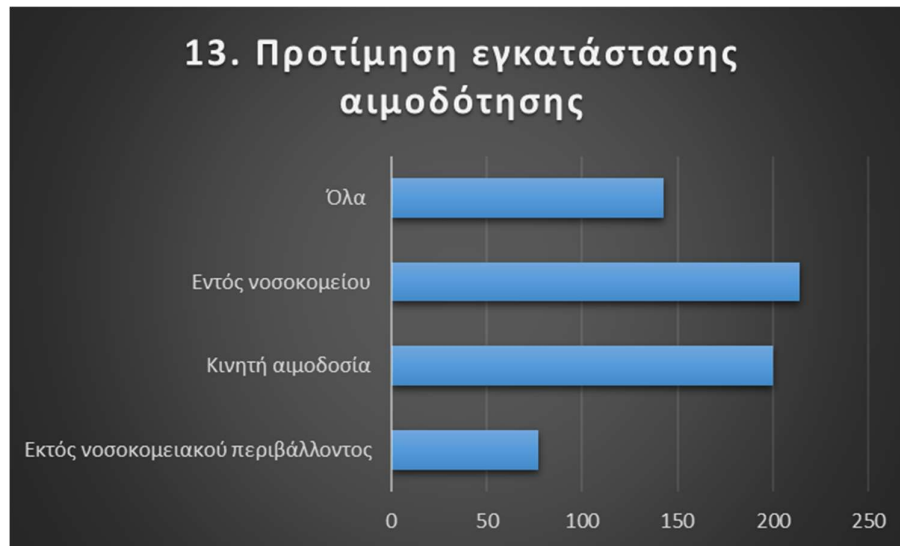
Γράφημα 11: Τακτικοί αιμοδότες

Όσον αφορά τη μέση συχνότητα αιμοδότησης ανά έτος πάνω από ένας στους τρεις (37% περίπου) αιμοδοτεί κατά μέσο όρο μια φορά ανά έτος. Ένα ποσοστό περίπου 12% αιμοδοτεί κατά μέσο όρο τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο.

Γράφημα 12: Μέση ετήσια συχνότητα αιμοδότησης

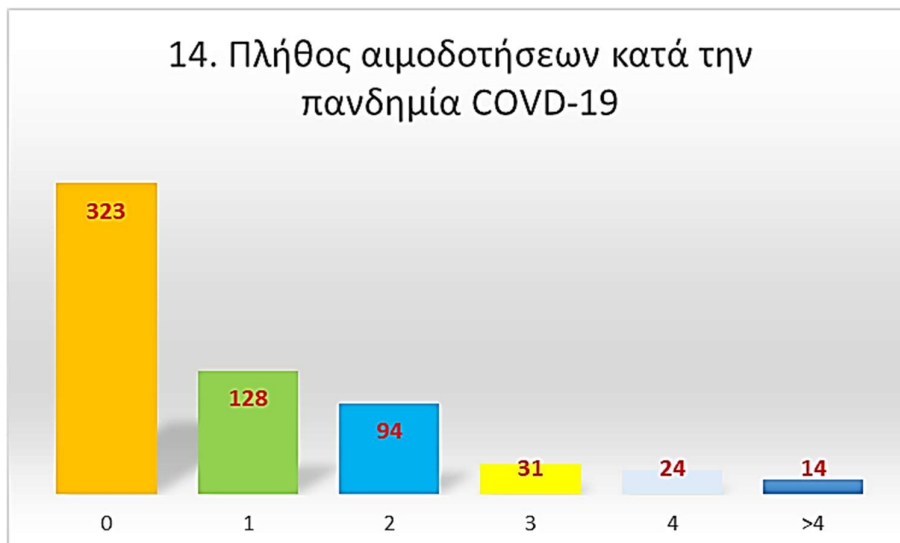
Ερωτώμενοι αν έχουν προτίμηση σε κάποιο συγκεκριμένο είδος εγκατάστασης, οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες δεν έδειξαν κάποια ιδιαίτερη προτίμηση.

Γράφημα 13: προτίμηση εγκατάστασης αιμοδότησης

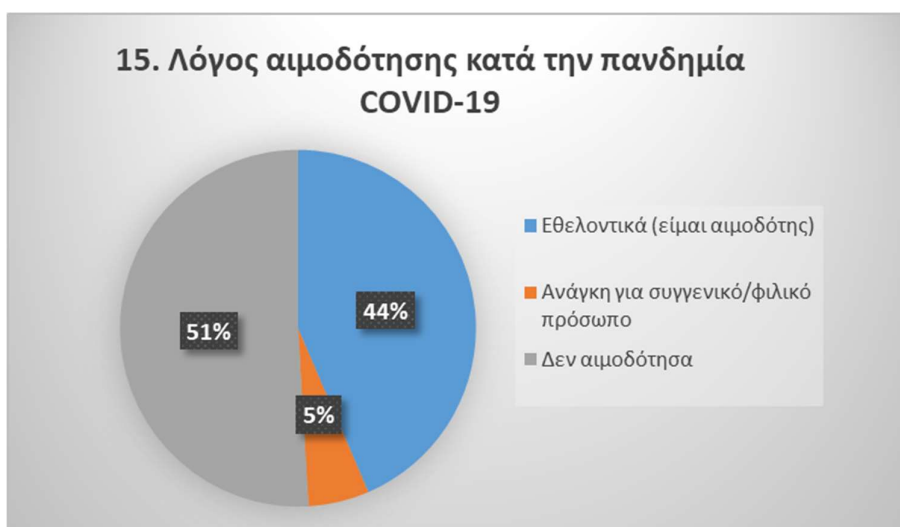
Απόψεις για την περίοδο της πανδημίας

Στην ερώτηση για τους ήδη αιμοδοτές αν έδωσαν αίμα κατά την πανδημία, περισσότερες / περισσότεροι από τους μισούς δήλωσαν ότι δεν έδωσαν καθόλου αίμα. Μόλις ο ένας στους πέντε έδωσε αίμα στην διάρκεια αυτής της περιόδου μία φορά.

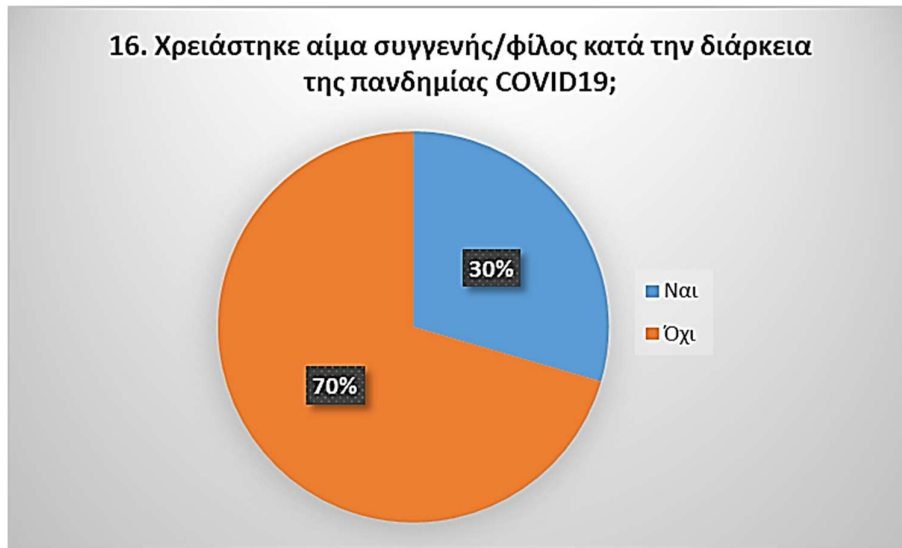
Γράφημα 14: Πλήθος αιμοδοτήσεων κατά την περίοδο της πανδημίας

Ερωτώμενοι σχετικά με τον λόγο αιμοδότησης κατά την πανδημία, και πάλι ο πρωτεύων λόγος είναι η εθελουσία προσέλευση αλλά μόνο σε ποσοστό 44% ενώ περίπου οι μισοί δεν αιμοδότησαν καθόλου.

Γράφημα 15: Λόγοι αιμοδότησης κατά την πανδημία

Περίπου μια / ένας στους τρεις των ερωτώμενων βρέθηκε στην ανάγκη να βρει αίμα για κάποιο συγγενή ή φίλο κατά την πανδημία.

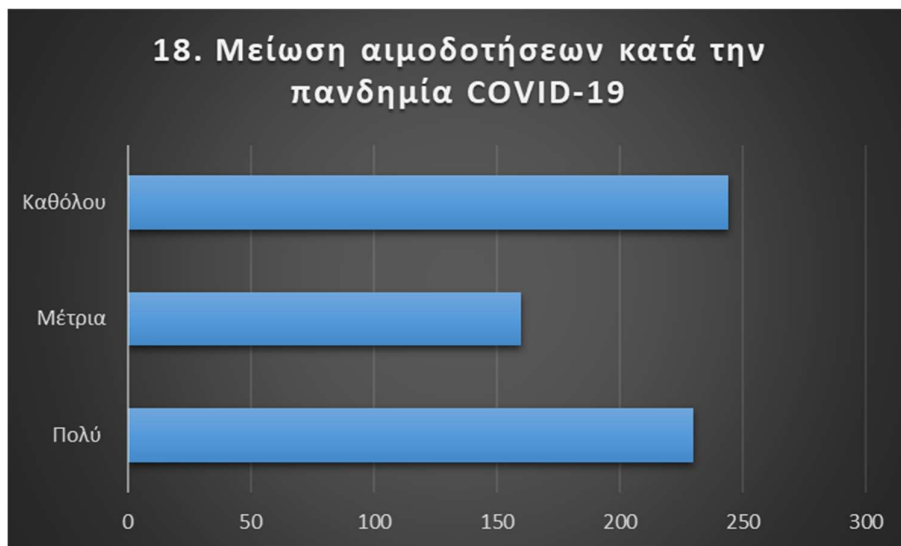
Γράφημα 16: Χρειάστηκε αίμα κάποιος συγγενής ή φίλος κατά την διάρκεια της πανδημίας

Το 94% των ερωτώμενων δήλωσε ότι η συχνότητα αιμοδοσίας τους επηρεάστηκε αρνητικά ή καθόλου από την πανδημία.

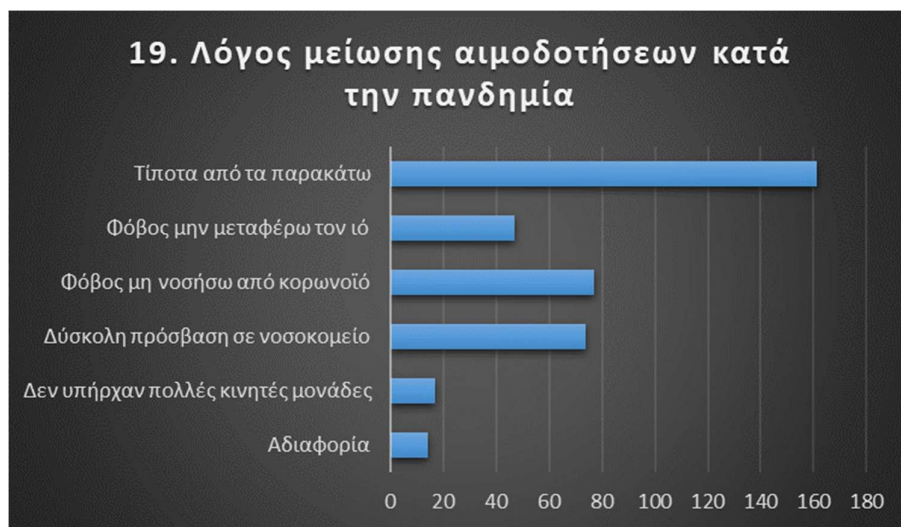
Γράφημα 17: Επιρροή της πανδημίας στη συχνότητα αιμοδότησης

Όσον αφορά τη μείωση αιμοδοτήσεων κατά την πανδημία COVID-19 οι απόψεις των ερωτώμενων μοιράστηκαν σε πολύ, μέτρια ή καθόλου.

Γράφημα 18: Μείωση των αιμοδοτήσεων κατά την πανδημία

Σχετικά με τους λόγους μείωσης των αιμοδοτήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας οι συμμετέχοντες / συμμετέχουσες δεν έχουν συγκεκριμένη άποψη δίνοντας το μήνυμα ότι η μείωση κατά την πανδημία είναι ένα αρκετά πολύπλοκο φαινόμενο.

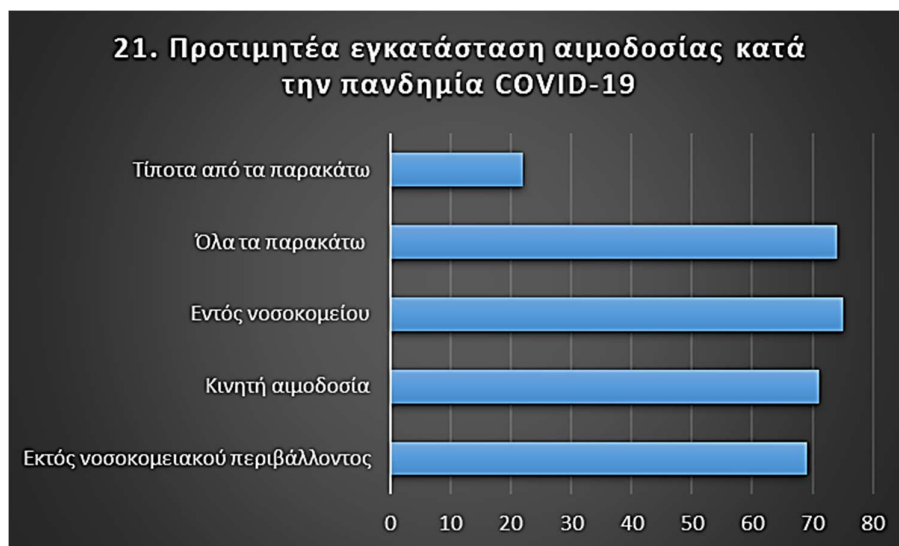
Γράφημα 19: Λόγος μείωσης των αιμοδοτήσεων κατά την πανδημία

Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις αιμοδότησης κατά την πανδημία, και πάλι οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες δεν έδειξαν ιδιαίτερη προτίμηση δηλώνοντας σε ποσοστό 41% τίποτα από τα παρακάτω.

Γράφημα 20: Εγκατάσταση αιμοδότησης κατά την πανδημία

Σχετικά με την εγκατάσταση αιμοδότησης της προτίμησής τους, και πάλι το δείγμα δεν έδειξε ιδιαίτερη προτίμηση δηλώνοντας σε ποσοστό περίπου 24% όλα από τα παρακάτω.

Γράφημα 21: προτιμητέα εγκατάσταση αιμοδοσίας κατά την πανδημία

Στις επόμενες δύο ερωτήσεις, γίνεται σύγκριση της προθυμίας αιμοδότησης σε φιλικό / οικογενειακό πρόσωπο πριν (ερώτηση 22) και μετά (ερώτηση 23) την πανδημία. Οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες έδειξαν οριακά μεγαλύτερη προθυμία αιμοδότησης σε κοτινούς τους ανθρώπους με ποσοστά 95% πριν και 97% μετά την πανδημία.

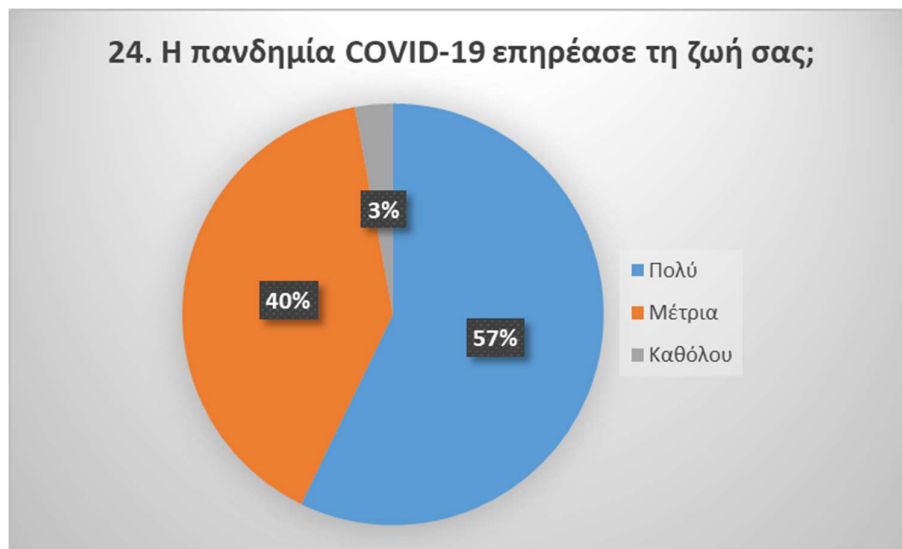

Γράφημα 22: Αιμοδότηση σε συγγενικό / φιλικό πρόσωπο κατά την πανδημία

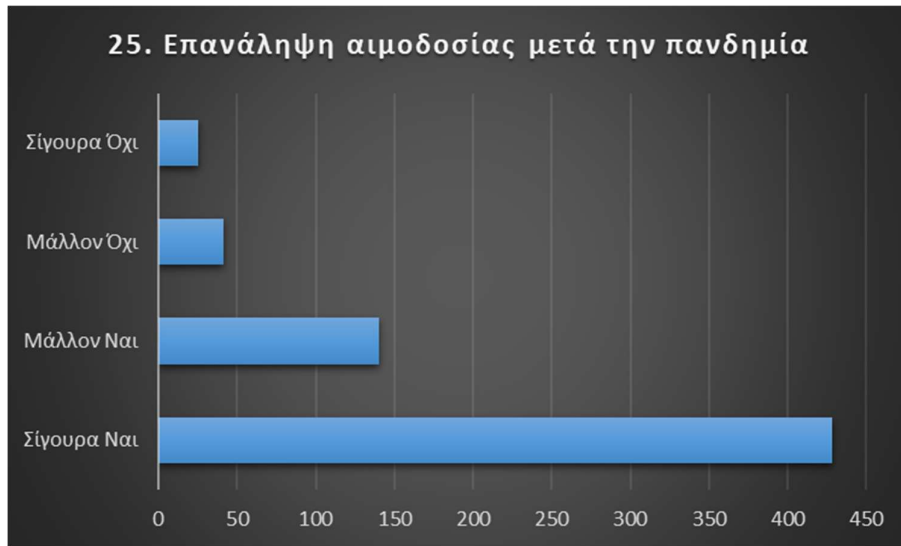
Γράφημα 23: Αιμοδότηση για συγγενικό φιλικό πρόσωπο πριν την πανδημία

Αναφερόμενοι γενικά στη ζωή τους οι συμμετέχοντες δήλωσαν με ποσοστό 57% ότι επηρεάστηκε πολύ από την πανδημία.

Γράφημα 24: Επηρεάστηκε η ζωή σας από την πανδημία;

Σχετικά με την πρόθεσή τους να επαναλάβουν την αιμοδοσία μετά την πανδημία το 68% των ερωτώμενων δήλωσε σίγουρα ναι και ένα ποσοστό 89% μάλλον ή σίγουρα ναι.

Γράφημα 25: Επανάληψη αιμοδοσίας μετά την πανδημία

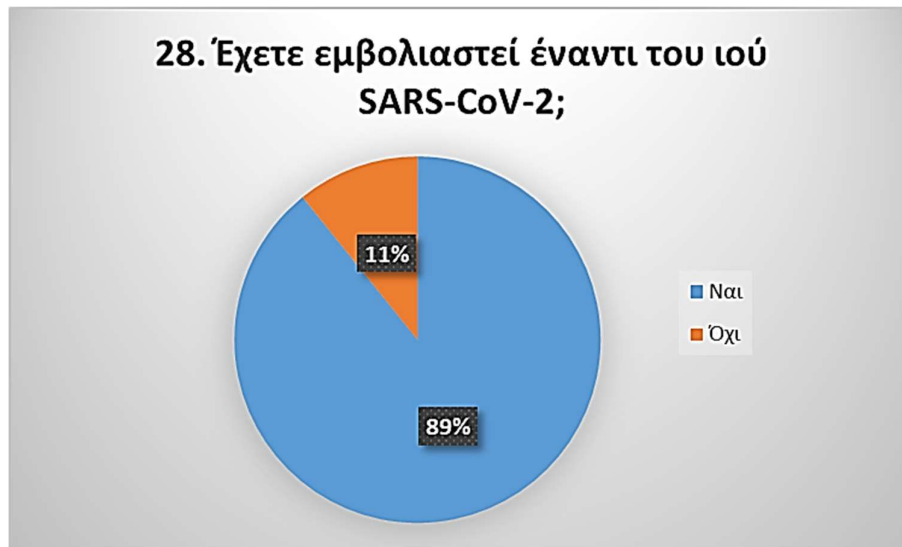
Οι μισοί περίπου των ερωτώμενων δήλωσαν ότι τα υλικά κίνητρα δεν είναι επαρκή για να τους κινητοποιήσουν να αιμοδοτήσουν επιβεβαιώνοντας και πάλι την σημασία της εθελοντικής προσέλευσης για την αιμοδοσία.

Γράφημα 26: Επιρροή υλικών κινήτρων για αιμοδοσία

Στις τελευταίες δυο ερωτήσεις (28 και 29) ερωτήθηκαν οι συμμετέχουσες / συμμετέχοντες σχετικά με το κίνητρο του δωρεάν ελέγχου αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2. Το δείγμα δήλωσε ότι το 89% έχει εμβολιαστεί κατά του SARS-CoV-2.

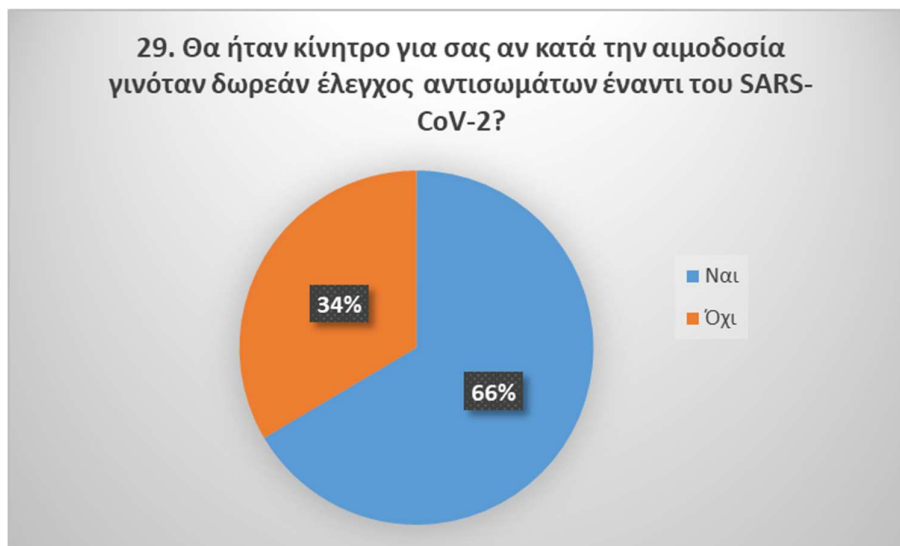
28. Έχετε εμβολιαστεί έναντι του ιού SARS-CoV-2;

Γράφημα 27: Ποσοστό εμβολιασμού του δείγματος έναντι του ιού SARS-CoV-2

Οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το κίνητρο δωρεάν ελέγχου αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 είναι σημαντικό σε ποσοστό 66%.

29. Θα ήταν κίνητρο για σας αν κατά την αιμοδοσία γινόταν δωρεάν έλεγχος αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2?

Γράφημα 28: Ο δωρεάν έλεγχος αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 ως κίνητρο αιμοδοσίας

Συζήτηση - Συμπέρασμα

Σε περίπτωση κρίσιμων καταστάσεων, τα άτομα έρχονται αντιμέτωπα με τη δική τους θνησιμότητα, με αποτέλεσμα αυξημένες κοινωνικές πράξεις. Αυτό έχει αποδειχθεί συγκεκριμένα ότι ισχύει για αιτίες που προάγουν τη διαχείριση κρίσεων (Blackie & Cozzolino, 2011) και για την κοινωνικά συνειδητή συμπεριφορά μέσω της οποίας τα άτομα μπορούν να καταστείλουν τις σκέψεις της δικής τους θνησιμότητας εμπλεκόμενοι σε κοινωνικές δραστηριότητες (Zaleskiewicz, Gasiorowska, & Ksebir, 2015).

Επιπλέον, τα άτομα παρακινούνται να δωρίσουν με βάση την προσωπική αίσθηση ότι είναι ηθικά υποχρεωμένα να το κάνουν. Έτσι, οι προσωπικοί ηθικοί κανόνες ενός ατόμου είναι σημαντικοί οδηγοί της πρόθεσής του για δωρεά (Ferguson, Atsma, de Kort, & Veldhuizen, 2012). Πρόσφατη έρευνα έχει δείξει ότι τα προσωπικά ηθικά πρότυπα των ατόμων έχουν πέσει κατά τη διάρκεια της τρέχουσας πανδημίας σε σύγκριση με την περίοδο πριν την πανδημία (Veseli, Koch, Soliman, Sandner, & M., 2021).

Συγκεκριμένα, τα άτομα αισθάνονται λιγότερο υπεύθυνα και λιγότερο ηθικά υποχρεωμένα να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες καθώς οι προσωπικοί ηθικοί κανόνες είναι σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης της ηθικής συμπεριφοράς (Lemmens K. , Abraham, Ruiter, Veldhuizen, & Dehing, 2009). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αιμοδοσία διαφέρει επίσης από άλλες εθελοντικές δραστηριότητες με την έννοια ότι οι αιμοδότες δίνουν από το σώμα τους, γεγονός που το κάνει πιο προσωπικό. Σε αντίθεση με άλλες κρίσεις, μια πανδημία επηρεάζει κάθε άτομο, και κατά συνέπεια, κάθε πιθανό αιμοδότη (Lee, Piliavin, & Call, 1999).

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας συμβαδίζουν με τα παραπάνω καθώς και με τα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας και επιβεβαίωσαν τις ερευνητικές μας υποθέσεις (Boulware, Ratner, LaVeist, & Powe, 2002; France, France, & Himawan, 2007; Veldhuizen, Ferguson, & de Kort, 2011; Ferguson, Taylor, Keatley, Flynn, & Lawrence, 2012; Alfieri, Guidi, Marta, & Saturni, 2016; Masser, και συν., 2020; Chandler, και συν., 2021).

Το ισχυρότερο κίνητρο για αιμοδοσία είναι η εθελοντική προσέλευση που ενθαρρύνεται από αλτρουιστικά συναισθήματα. Από τα ευρήματα συμπεραίνουμε ότι είναι σημαντικό να ισχυροποιηθεί το κίνητρο αυτό. Η πληροφόρηση και η ενθάρρυνση της αλτρουιστικής στάσης σχετικά με το θέμα αυτό φαίνεται από τα ευρήματα της παρούσης βρίσκεται στο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον. Η έλευση της πανδημίας προκάλεσε πολλαπλά

προβλήματα στην παροχή αίματος στην Ελλάδα όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες από ότι συμπεραίνεται από τις παραπάνω πηγές. Για την επίλυση του προβλήματος που προκλήθηκε από την πανδημία η παρούσα έρευνα δεν κατάφερε να βγάλει συγκεκριμένα συμπεράσματα με δεδομένη την μη συγκεκριμένη γνώμη του δείγματος ως προς την πηγή του προβλήματος. Η αναζήτηση υλικών κινήτρων για την ενθάρρυνση της πρόθεσης για αιμοδοσία επίσης δεν κατέληξε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα καθώς δεν έγιναν αποδεκτά από το δείγμα. Η πρόταση της παροχής δωρεάν ελέγχου για ντον ιό SARS-COV 2 έγινε δεκτή με συγκρατημένη αποδοχή από τους συμμετέχοντες.

Αναφορές

- Agrawal, A., Tiwari, A., Ahuja, A., & Kalra, R. (2013). Knowledge, attitude and practices of people towards voluntary blood donation in Uttarakhand. *Asian J. Transfus. Sci.*, 7, 59-62.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organ. Behav. Hum. Decis. Process.*, 50, 179-211.
- Alessandrini, M. (2007). Community volunteerism and blood donation: Altruism as a lifestyle choice. *Transfus. Med. Rev.*, 21, 307-316.
- Alfieri, S., Guidi, P., Marta, E., & Saturni, V. (2016). Economic crisis and blood donation: How are donors' motivations changing? *Transfus. Apher. Sci.*, 54, 396-400.
- Alfieri, S., Pozzi, M., & Pistoni, C. (2020). The blood donation function inventory: Adaptation of the voluntary function inventory for a psychological approach to blood donors. *J. Civ. Soc.*, 16, 16-76.
- Allain, J., Anokwa, M., Casbard, A., S, O.-O., & Dennis-Antwi, J. (2004). Sociology and behavior of West African blood donors: The impact of religion on human immunodeficiency virus infection. *Vox Sang*, 87, 233-240.
- Bednall, T., & Bove, L. (2011). Donating blood: A meta-analytic review of self-reported motivators and deterrents. *Transfus. Med. Rev.*, 25, 317-334.
- Blackie, L., & Cozzolino, P. (2011). Of blood and death: a test of dual-existential systems in the context of prosocial intentions. *Psychol Sci.*, 22(8), 998–1000.
- Boulware, L., Ratner, L., LaVeist, T., & Powe, N. (2002). The contribution of sociodemographic, medical, and attitudinal factors to blood donation among the general public. *Transfusion*, 42, 669-678.
- Brayley, N., Obst, P., White, K., Lewis, I., Warburton, J., & Spencer, N. (2015). Examining the predictive value of combining the theory of planned behaviour and the volunteer functions inventory. *Aust. J. Psychol.*, 67, 149-156.
- Burditt, C., Robbins, M., Paiva, A., Velicer, W., & Kessler, D. (2009). Motivation for blood donation among African Americans: Developing measures for stage of change, decisional balance, and self-efficacy constructs. *J. Behav. Med.*, 32, 429-442.
- Burditt, C., Robbins, M., Paiva, A., Velicer, W., Koblin, B., & D., K. (2009). Motivation for blood donation among African Americans: Developing measures for stage of change, decisional balance, and self-efficacy constructs. *J. Behav. Med.*, 32, 429-442.
- Chacón, F., Gutiérrez, G., & Sauto, V. (2017). Volunteer Functions Inventory: A systematic review. *Psicothema*, 29(3), 306-316.

- Chandler, T., Hiller, J., Peine, S., & Stargardt, T. (2020). Blood donation and donors: insights from a large German teaching hospital (2008–2017). *Vox Sang* 2020, 115, 27-35.
- Chandler, T., Neumann-Böhme, S., Sabat, I., Barros, P., Brouwer, W., & Exel, J. (2021, 9 Απριλίου). Blood donation in times of crisis: early insight into the impact of COVID-19 on blood donors and their motivation to donate across European countries. *Vox Sang*.
- Chen, L. (2017). Applying the extended theory of planned behaviour to predict Chinese people's non-remunerated blood donation intention and behaviour: The roles of perceived risk and trust in blood collection agencies. *Asian J. Soc. Psychol.*, 20, 221-231.
- Chliaoutakis, J., Trakas, D., Socrataki, F., Lemonidou, C., & Papaioannou, D. (1994). Blood donor behavior in Greece: Implications for health policy. *Soc Sci Med*, 38, 1461-1467.
- Clary, E., Synder, M., Ridge, R., Copeland, J., Stukas, A., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *J. Personal. Soc. Psychol.*, 74, 1516-1530.
- Cryder, C., Loewenstein, G., & Scheines, R. (2013). The donor is in the details. *Organ Behav Hum Decis Process.*(120), 15-23.
- Dubey, A., Sonker, A., Chaurasia, R., & Chaudhary, R. (2014). Knowledge, Attitude and Beliefs of People in North India Regarding Blood Donation. *Blood Transfusion*, 12(Suppl 1), s21–s27.
- Ferguson, E., & Bibby, P. (2002). Predicting future blood donor returns: Past behavior, intentions, and observer effects. *Health Psychol.*, 21, 513-518.
- Ferguson, E., Atsma, F., de Kort, W., & Veldhuizen, I. (2012). Exploring the pattern of blood donor beliefs in first-time, novice, and experienced donors. *Transfusion*, 52(2), 343-355.
- Ferguson, E., Taylor, M., Keatley, D., Flynn, N., & Lawrence, C. (2012). Blood donors' helping behavior is driven by warm glow: More evidence for the blood donor benevolence hypothesis. *Transfusion*, 52, 2189-2200.
- France, C., Kowalsky, J., France, J., Himawan, L., & Kessler, D. (2014). The blood donor identity survey: A multidimensional measure of blood donor motivations. *Transfusion*, 54, 2098-2105.
- France, J., France, C., & Himawan, L. (2007). A path analysis of intention to redonate among experienced blood donors: An extension of the theory of planned behavior. *Transfusion*, 47, 1006-1013.

- France, J., Kowalsky, J., France, C., Mcglone, S., & Shaz, B. (2014). Development of common metrics for donation attitude, subjective norm, perceived behavioral control, and intention for the blood donation context. *Transfusion*, *54*, 839-847.
- Gammon, R., Prichard, A., Gannett, M., & Yordanov, B. (2021, Απρίλιος). The effect of COVID-19 on blood donation habits. *Transfusion*, *61*(4), 1134-1140.
- Giles, M., McClenahan, C., Cairns, E., & Mallet, J. (2004). An application of the theory of planned behaviour to blood donation: the importance of self-efficacy. *Health Educ Res.*, *19*, 380-391.
- Glynn, S., Busch, M., Schreiber, G., Murphy, E., Wright, D., & Tu, Y. (2003). Effect of a national disaster on blood supply and safety: The September 11 experience. *JAMA*, *289*(17), 2246-2253.
- Glynn, S., Kleinman, S., Schreiber, G., Zuck, T., & Williams, A. (2020). A typology of blood donor motivations. *Transfusion.*, *30*, 2010-2020.
- Glynn, S., Kleinman, S., Schreiber, G., Zuck, T., Mc Combs, S., & A.E., W. (2002). Motivations to donate blood: Demographic comparisons. *Transfusion*, *42*, 216-225.
- Glynn, S., Williams, A., Nass, C., Bethel, J., Kessler, D., & Scott, E. (2003). Attitudes toward blood donation incentives in the United States: Implications for donor recruitment. *Transfusion*, *43*, 7-16.
- Goette, L., Stutzer, A., Yavuzcan, G., & Frey, B. (2009). Free cholesterol testing as a motivation device in blood donations: evidence from field experiments. *Transfusion*, *49*, 524-531.
- Greenslade, J., & White, K. (2005). The prediction of above-average participation in volunteerism: A test of the theory of planned behavior and the volunteers functions inventory in older Australian adults. *J. Soc. Psychol.*, *145*, 155-172.
- Guidi, P., Alfieri, S., Marta, E., & Saturn, V. (2015). New donors, loyal donors, and regular donors: Which motivations sustain blood donation? *Transfus. Apher. Sci.*, *52*, 339-344.
- Haw, J., Holloway, K., Masser, B., Merz, E., & Thorpe, R. (2020). *Blood donation and the global COVID-19 pandemic: areas for social science research*. Οτάβα. Ανάκτηση 2022, από https://www.researchgate.net/publication/342186413_Blood_donation_and_the_global_COVID-19_pandemic_areas_for_social_science_research
- Hosain, G., Anisuzzaman, M., & Begum, A. (1997). Knowledge and attitude towards voluntary blood donation among Dhaka University students in Bangladesh. *East Afr Med J*, *74*, 549-553.
- Hupfer, M., Taylor, D., & Letwin, J. (2005). Understanding Canadian student motivations and beliefs about giving blood. *Transfusion*, *45*, 149-161.

- Jacobs, B., & Berege, Z. (1995). Attitudes and beliefs about blood donation among adults in Mwanza Region. *Tanzania East Afr Med J*, 72, 345-348.
- Jemberu, Y., Esmael, A., & Ahmed, K. (2016). Knowledge, attitude and practice towards blood donation and associated factors among adults in Debre Markos town, Northwest Ethiopia. *BMC Hematology*, 16, 23.
- Lee, L., Piliavin, J., & Call, V. (1999). Giving Time, Money, and Blood: Similarities and Differences. *Soc Psychol Q.*, 62(3), 276-290.
- Leipnitz, S., de Vries, M., Clement, M., & Mazar, N. (2018). Providing health checks as incentives to retain blood donors — Evidence from two field experiments. *Int J Res Mark*, 35, 628-640.
- Lemmens, K., Abraham, C., Hoekstra, T., Ruiter, R., & Schaalma, H. (2005). Why don't young people volunteer to give blood? An investigation of the correlates of donation intentions among young nondonors. *Transfusion*, 45, 945-955.
- Lemmens, K., Abraham, C., Ruiter, R., Veldhuizen, I., & Dehing, C. (2009). Modelling antecedents of blood donation motivation among non-donors of varying age and education. *Br J Psycho.*, 100(1), 71-90.
- Livitz, I., Fox, K., Himawan, L., & France, C. (2017). A brief motivational interview promotes internal motivation to donate blood among young adults with and without a prior donation history. *Transfusion*, 57, 1527-1535.
- MacAskill, S., Hastings, G., McNeill, R., & Gillon, J. (1989). Scottish attitudes to blood donation and AIDS. *BMJ*, 298, 1012-1014.
- Maghsudlu, M., & Nasizadeh, S. (2011). Iranian blood donors' motivations and their influencing factors. *Transfus. Med.*, 21, 247-252.
- Marantidou, O., Loukopoulou, L., & Zervou, E. (2007). Factors that motivate and hinder blood donation in Greece. *Transfus Med.*, 17, 443-450.
- Martín-Santana, J., & Beerli-Palacio, A. (2013). Intention of future donations: A study of donors versus non-donors. *Transfus. Med.*, 23, 77-86.
- Masser, B., Ferguson, E., Thorpe, R., Lawrence, C., Davison, T., Hoad, V., & Gosbell, I. (2020, Δεκέμβριος). Motivators of and barriers to becoming a COVID -19 convalescent plasma donor: A survey study. *Transfusion Medicine*, 1-35.
- Masser, B., White, K., Hyde, M., & Terry, D. (2008). The psychology of blood donation: Current research and future directions. *Transfus Med Rev*, 22, 215-233.
- Masser, B., White, K., Hyde, M., Terry, D., & Robinson, N. (2009). Predicting blood donation intentions and behavior among Australian blood donors: Testing an extended theory of planned behavior model. *Transfusion*, 49, 320-329.

- McMahon, R., & Byrne, M. (2008). Predicting donation among an Irish sample of donors and non-donors: Extending the theory of planned behavior. *Transfusion*, *48*, 321-331.
- Murtagh, C., & Katulamu, C. (2021). Motivations and deterrents toward blood donation in Kampala, Uganda. *Soc. Sci. Med.*, *272*, 113681.
- Mustafa, M., Abdelfattah, E., & Rukbanc, M. (2015). Attitude Towards Blood Donation Among University Students. *IJSBAR*, *19*(2), 82-91.
- Mwaba, K., & Keikelame, M. (1995). Blood donation behavior and beliefs among a sample of high school students in Mmabatho. *Curationis*, *18*, 2-3.
- Nguyen, D., Devita, D., Hirschler, N., & Murphy, E. (2008). Blood donor satisfaction and intention of future donation. *Transfusion*, *48*, 742-748.
- Nilsson Sojka, B., & Sojka, P. (2003). The blood-donation experience: Perceived physical, psychological and social impact of blood donation on the donor. *Vox Sang*, *84*, 120-128.
- Nowak, M., & Sigmund, K. (2005). Evolution of indirect reciprocity. *Nature*(437), σσ. 1291-1298.
- Olaiya, M., Alakija, W., Ajala, A., & Olatunji, R. (2004). Knowledge, attitudes, beliefs and motivations towards blood donations among blood donors in Lagos, Nigeria. *Transf Med*, *14*, 13-17.
- Pagano, M., Hess, J., Tsang, H., Staley, E., & Gernsheimer, T. (2020). Prepare to adapt: Blood supply and transfusion support during the first 2 weeks of the COVID -19 pandemic affecting Washington state. *Transfusion*, *60*(5), 908-911.
- Rajagopalan, M., & Pulimood, R. (1998). Attitudes of medical and nursing students towards blood donation. *Nat Med J India*, *11*, 12-13.
- Ramondt, S., Zijlstra, M., Kerkhof, P., & Merz, E. (2020). Barriers to blood donation on social media: An analysis of Facebook and twitter posts. *Transfusion*, *60*, 2294-2306.
- Saha, S., & Chandra, B. (2018). Understanding the underlying motives and intention among Indian blood donors towards voluntary blood donation: A cross-sectional study. *Transfus. Clin. Biol.*, *25*, 109-117.
- Sandborg, E. (2000). Getting People to Give Blood. *Vox Sanguinis*, *78*(Suppl. 2), 297-301.
- Schlumpf, K., Glynn, S., Schreiber, G., Wright, D., Randolph, W., & Y, T. (2008). Factors influencing donor return. *Transfusion*, *48*, 264-272.
- Shan, H., Wang, J., Ren, F., Zhang, Y., Zhao, H., Gao, G., . . . Ness, P. (2002). Blood Banking in China. *The Lancet*, *360*(9347), 1770–1775.

- Smith, J., & McSweeney, A. (2007). Charitable giving: the effectiveness of a revised theory of planned behaviour model in predicting donating intentions and behaviour. *J. Community Appl. Soc. Psychol.*, *17*, 363-386.
- Strauss, R. (2001). Blood Donations, Safety and Incentives. *Transfusion*, *41*(2), 165-167.
- Tian, F., Wang, J., & Huang, Y. (2010). Psychological and behavioural impacts of the 2008 China earthquake on blood donors. *Vox Sang.*, *99*, 142-148.
- Tran, S., Lewalski, E., & Dwyre, D. (2010). Does donating blood for the first time during a national emergency create a better commitment to donating again? *Vox Sang.*, *98*(3 Pt 1), e219–224.
- van der Poel, C., Seifried, E., & Schaasberg, W. (2002). Paying for Blood Donations: Still a Risk? *Vox Sanguinis*, *83*(4), 285-293.
- Veldhuizen, I., Ferguson, E., & de Kort, W. (2011). Exploring the dynamics of the theory of planned behavior in the context of blood donation: does donation experience make a difference? *Transfusion.*, *51*, 2425-2437.
- Veseli, B., Koch, E., Soliman, M., Sandner, S., & M., C. (2021). The role of affect, satisfaction and internal drive on personal moral norms during COVID-19. *ISBT sci. ser.*, *16*, 158-167.
- Viswanathan, C. (2001). Are our donors safe? *Indian Journal of Pediatrics*, *68*(1), 69-75.
- WHO. (1975, 28 Μαΐου). *Utilization and supply of human blood and blood products*. Ανάκτηση από who.int: <https://www.who.int/publications/i/item/WHA28.72>
- Wiwanitkit, V. (2002). Knowledge about blood donation among a sample of Thai university students. *Vox Sang*, *83*, 97-99.
- World Health Organization. (2010, 1 Ιανουαρίου). *Toward 100% Voluntary Blood Donation: A Global Framework for Action*. Ανάκτηση 2022, από who.int: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241599696>
- World Health Organization. (2020, 11 Μαρτίου). *WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - March 11, 2020*. Ανάκτηση από who.int: <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19-11-march-2020>
- World Health Organization. (2022). *Global status report on blood safety and availability 2021*. Γενεύη: World Health Organization.
- Zaleskiewicz, T., Gasiorowska, A., & Ksebir, P. (2015, Ιούλιος). The scrooge effect revisited: Mortality salience increases the satisfaction derived from prosocial behavior. *J Exp Soc Psychol*, *59*, 67-76.
- EKEA. (2022). *Για το EKEA*. Ανάκτηση 2022, από ekea.gr: <https://ekea.gr/%ce%b5%ce%ba%ce%b5%ce%b1/>

ΝΙΜΤΣ. (2020). *Εθελοντική αμοδοσία*. Ανάκτηση από 417nimts.army.gr:
<https://417nimts.army.gr/ethelontiki-aimodosia/>

Παράρτημα

Αιμοδοσία σε κρίσιμες καταστάσεις: Το παράδειγμα της πανδημίας από COVID-19

764

Απαντήσεις

05:59

Μέσος χρόνος συμπλήρωσης

Ενεργή

Κατάσταση

1. Δίνω τη συγκατάθεση μου να επεξεργαστούν ανώνυμα οι απαντήσεις μου από την Επιστημονική ομάδα του ερευνητικού πρωτοκόλλου:

Όχι

Ναι

2. Επιλέξτε το φύλο σας:

Άντρας

Γυναίκα

3. Παρακαλώ σημειώστε την ηλικία σας

<25

25-40

41-55

>55

4. Ποιος είναι ο τόπος κατοικίας σας;

- Αθήνα
- Θεσσαλονίκη
- Επαρχία

5. Παρακαλώ σημειώστε το μορφωτικό επίπεδο σας:

- Απολυτήριο δημοτικού
- Απολυτήριο γυμνασίου
- Απολυτήριο λυκείου
- Απόφοιτος Πανεπιστημίου
- Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώ...
- Κάτοχος διδακτορικής διατριβής
- Προπτυχιακός φοιτητής
- Μεταπτυχιακός φοιτητής
- Υποψήφιος διδάκτορας

6. Ποια ήταν η πηγή πληροφόρησης για την αιμοδοσία;

- Τηλεόραση/ραδιόφωνο
- Διαδίκτυο
- Κοινωνικά δίκτυα
- Σχολείο
- Οικογενειακό/φιλικό περιβάλλον
- Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας
- Υπουργείο Υγείας
- Νοσοκομείο

7. Έχετε δώσει στο παρελθόν αίμα;

- Ναι
- Όχι

8. Ποιοι ήταν οι λόγοι αιμοδότησης; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Εθελοντικά (είμαι αιμοδότης)
- Ανάγκη για συγγενικό/φιλικό π...

9. Γιατί δίνετε αίμα; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Εθελοντικά/Αλtruιστικοί λόγοι
- Ανάγκη για αίμα κάποιου φιλικ...
- Άδειες/Σβήσιμο απουσιών
- Άλλο

10. Που δίνετε συνήθως αίμα; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Κινητή μονάδα αιμοδοσίας
- Σε αιμοδοσία εντός νοσοκομείου
- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Όλα τα παραπάνω

11. Είστε τακτικός αιμοδότης; (δίνετε αίμα τουλάχιστον 2 φορές το χρόνο;) * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Ναι
- Όχι

12. Πόσες φορές αιμοδοτείτε το χρόνο περίπου; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά

- 1
- 2
- 3
- 4

13. Που προτιμάτε να δίνετε αίμα; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά

- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Κινητή μονάδα αιμοδοσίας
- Σε αιμοδοσία εντός νοσοκομείου
- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Όλα τα παραπάνω

14. Πόσες φορές αιμοδοτήσατε κατά την διάρκεια της πανδημίας (Μάρτιος 2020 έως 2021) * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- >4

15. Ποιος ήταν ο λόγος αιμοδότησης κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19; *
Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Εθελοντικά (είμαι αιμοδότης)
- Ανάγκη για συγγενικό/φιλικό π...
- Δεν αιμοδότησα

16. Χρειάστηκε αίμα συγγενής/φίλος κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID19;

- Ναι
- Όχι

17. Επηρέασε η πανδημία COVID-19 τις αιμοδοτήσεις σας; * Προσοχή αφορά μόνο
όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Θετικά
- Αρνητικά
- Καθόλου

18. Μειώθηκαν οι αιμοδοτήσεις σας κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19; *
Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Πολύ
- Μέτρια
- Καθόλου

19. Εάν μειώθηκαν οι αιμοδοτήσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, ποιος ήταν ο λόγος; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

- Αδιαφορία
- Δεν υπήρχαν πολλές κινητές μο...
- Δύσκολη πρόσβαση σε νοσοκο...
- Φόβος μη νοσήσω από κορωνο...
- Φόβος μην μεταφέρω τον ιό στ...
- Τίποτα από τα παραπάνω

20. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 αιμοδοτήσατε σε: (* Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά)

- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Κινητή μονάδα αιμοδοσίας
- Σε αιμοδοσία εντός νοσοκομείου
- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Όλα τα παραπάνω
- Τίποτα από τα παραπάνω

21. Αν μπορούσατε να επιλέξετε πού θα αιμοδοτούσατε κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19 θα επιλέγατε;

- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Κινητή μονάδα αιμοδοσίας
- Σε αιμοδοσία εντός νοσοκομείου
- Εκτός νοσοκομειακού περιβάλλ...
- Όλα τα παραπάνω
- Τίποτα από τα παραπάνω

22. Αν χρειαζόταν αίμα φιλικό/συγγενικό πρόσωπο θα αιμοδοτούσατε πριν την πανδημία COVID-19;

Ναι

Όχι

23. Αν χρειαζόταν αίμα φιλικό/συγγενικό πρόσωπο κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19 θα αιμοδοτούσατε;

Ναι

Όχι

24. Η πανδημία COVID-19 επηρέασε τη ζωή σας;

Πολύ

Μέτρια

Καθόλου

25. Μετά το τέλος της πανδημίας COVID-19 θα αιμοδοτείτε και πάλι; * Προσοχή αφορά μόνο όσους ήδη έχουν δώσει αίμα τουλάχιστον μια φορά.

Σίγουρα ναι

Μάλλον ναι

Μάλλον όχι

Σίγουρα όχι

26. Αν υπήρχαν υλικά κίνητρα (κάποιο δώρο ως επιβράβευση) θα αιμοδοτούσατε ευκολότερα;

Ναι

Μάλλον ναι

Μάλλον όχι

Όχι

27. Εάν ναι παρακαλώ αναφέρατε ένα κίνητρο που θα σας ωθούσε να γίνετε αιμοδότης;

28. Έχετε εμβολιαστεί έναντι του ιού SARS-CoV-2;

Ναι

Όχι

29. Θα ήταν κίνητρο για σας αν κατά την αιμοδοσία γινόταν δωρεάν έλεγχος αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2?

Ναι

Όχι